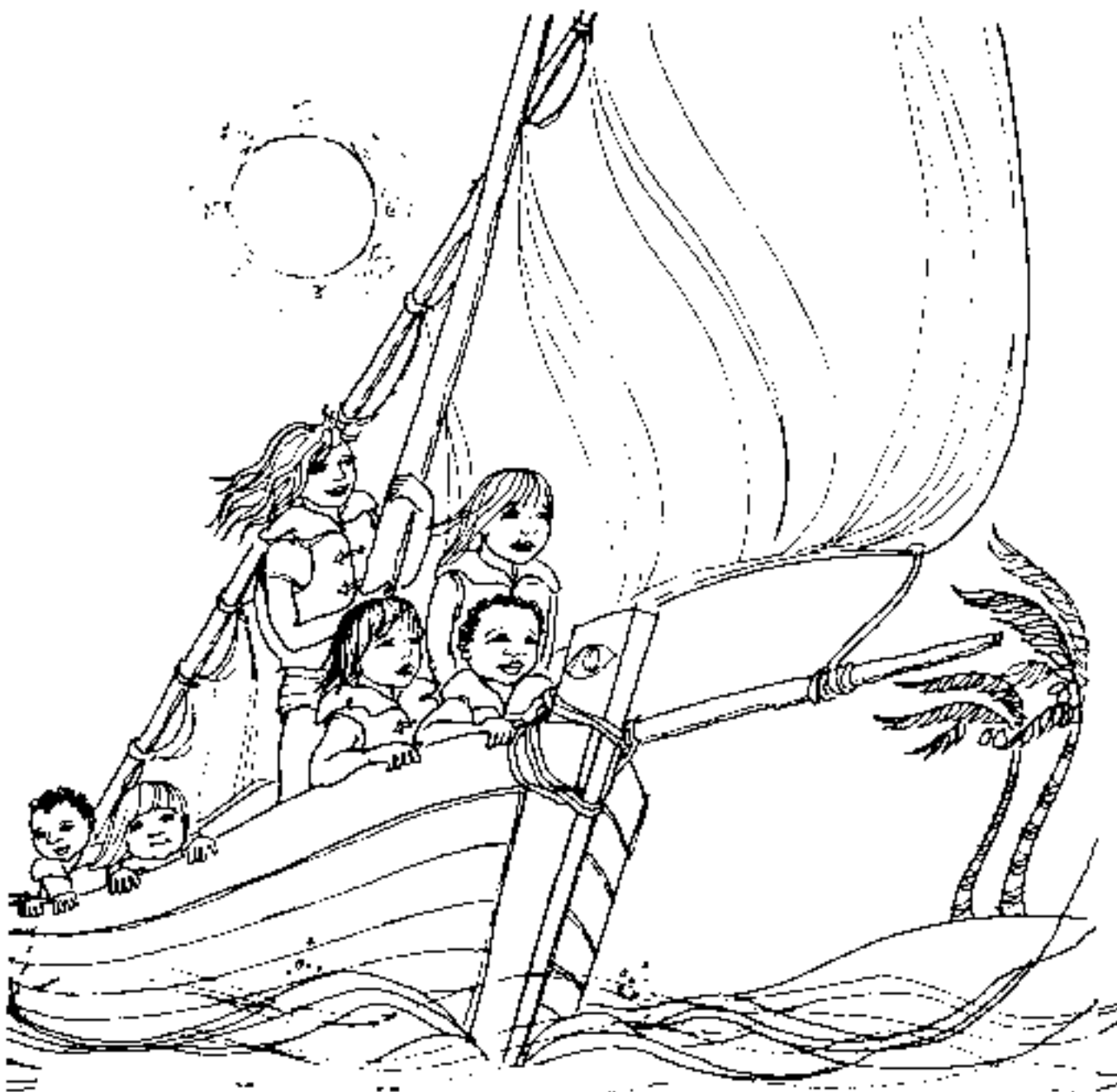

HABARI

INFORMATION OM TANZANIA

34 årg

Nr 2 2002

Anita Strömberg, HIV/AIDS, IT i Tanzania, Globkom för Tanzania, Västsahara

TIDNINGEN HABARI

utges av
**SVENSK-TANZANISKA
FÖRENINGEN
SVETAN**
www.svetan.org

REDAKTION E-post: habari@svetan.org

Lars Asker	tel 08/38 48 55, 08/685 57 30 (arb), mob 0705 85 23 10 Friherregatan 133, 165 58 HÄSSELBY
Katarina Beck-Friis	tel 08/645 35 07, 08/617 62 45 (arb) Pingstvägen 62, 126 36 HÄGERSTEN
Oloph Hansson	tel 08/88 36 64 Båtsmanskleivet 5, 129 40 HÄGERSTEN
Bo Lidman	tel 08/30 84 06, 08/54 55 22 56 (arb) Vikingagatan 10, 113 42 STOCKHOLM
Eva Löfgren	tel 08/36 48 88, mob 0702 11 98 68
Sten Löfgren	tel 08/36 48 88, mob 0708 90 59 59 fax 08/760 50 59 (hem) Enköpingsvägen 14, 175 79 JÄRFÄLLA

PRISUPPGIFTER MM

SVETAN-medlemskap inkl HABARI	250 kr
Ungdomsmedlemskap	125 kr
Prenumeration HABARI	225 kr
Enstaka HABARI	50 kr

(äldre nummer enligt överenskommelse)

Betala in korrekt belopp på **SVETANs postgiro 35 95 50-1**
– ange på talongen vad som önskas. SVETANs adress:

SVETAN, BOX 22003, 104 22 STOCKHOLM
E-post: info@svetan.org

ÄMNESOMRÅDEN i tidigare HABARI

1/92 Turism	2/97 Musik
2/92 Zanzibar	3/97 Afrikaimport, Konst, Usangi
3/92 Blandat	4/97 Kvinnor, Fack, Landsbygd
4/92 Idrott	1/98 Kultur, Flyktingfrågor
1/93 Handel och ekonomi	2/98 Natur o resor
2/93 Turism, flyktingar	3-4/98 Jubileumsnummer
3/93 Tanzania på Skansen	1/99 Symposium/Nykterhet
4/93 Sjukvård	2/99 Ekonomi, Årsmöte, Resor
1/94 Blandat	3/99 Presidentbesök
2/94 Utbildning	4/99 Media, Skulptörskolan
3/94 Blandat	1/00 Nyerere, Barbro Johansson, Utbildning
4/94 Religion	2/00 Tanzaniabilden, Förlag
1/95 Sv bistånd. Demokrati	3/00 AIDS, Utbildning, Resor
2/95 Människans ursprung, Safina	4/00 Mama Barbros skola, Litteratur
3/95 Blandat	1/01 Dar es Salaam
4/95 Valet	2/01 Zanzibar
1/96 Valet m m	3/01 Utbildning, Aids, Zanzibar
2/96 Musik. Bistånd. Bibl.	4/01 Swahili
3/96 Ngorongoro. Karagwe	1/02 Uhuru 40 år, JOHA Trust, Skulptörskolan
4/96 Bistånd. Litteratur	
1/97 Skulptörskolan	

Kopior på enstaka HABARI-artiklar kan beställas från redaktionen – kontakta Lars Asker. Eftertryck eller utdrag ur artiklar får endast ske med författarens tillstånd. Citera oss gärna, men ange källan!

Omslag: Teckning av Inger Thede från omslaget på *De fyras gäng i Oysterbay*

Elanders Gotab 37863, Stockholm 2001, ISSN 0345-437

Tryckt på miljövänligt papper

sid 2 - Habari 2/2002

SVETANS STYRELSE

Bo Svensson, ordförande

Stiglötsgatan 71
568 46 LINKÖPING
tel 08/685 8000 (arb, vx)

Lennart Hernander, kassör

Svankärrsvägen 5 B
756 53 UPPSALA
tel 018/50 81 77, mob 0703 41 11 42

Anja-Christina Beier, sekreterare

Pokalvägen 5 7tr
117 40 STOCKHOLM
tel 08/720 69 38, 08/657 13 78 (arb),
mob 073 344 9290

Lars Asker (se red)

Yvonne Brundin

Torsviksvägen 14
181 34 LIDINGÖ
tel 08/767 79 05, 08/688 70 02 (arb)

Amon Gyunda

Risingeplan 7 4tr
163 68 SPÅNGA
tel 08/585 499 84

Elisabeth Hector

Ekspinnavägen 12
141 37 HUDDINGE
tel 08/711 11 70

Maarit Ketola/Ondusye

Illerstigen 20
170 71 SOLNA
tel 08/85 93 58, 08/470 98 98 (arb)

Joyce Kimwaga-Lundin

Gerdeby 1
640 24 SKÖLDINGE
tel 0157/506 36

Phoebe Lägervik

Arvodesvägen 10
129 33 HÄGERSTEN
tel 08/18 19 13

Sten Löfgren (se red.)

Agnes Mwaiselage

Postiljonsvägen 29
122 47 ENSKEDE
tel 08/649 80 44

Joyce Sulusi-Sjö

Ljustergränd 8
175 55 JÄRFÄLLA
tel 08/580 35086

Heléne Wikström

Svankärrsvägen 5 B
756 53 UPPSALA
tel 018/50 81 77

LOKALREPRESENTANTER

Gunilla och Ronny Lundberg

tel 090/12 97 92
Storgatan 86, 903 33 UMEÅ

Torbjörn Klaesson

tel 054/52 23 64
Lillmossevägen 49, 663 42 HAMMARÖ

Rehema Prick

tel 0302/154 13
Åtorps Björkv. 7, 443 31 LERUM

TANDALA, ordf. Lars Hansson

tel 040/44 78 27
Murgrönegränd 8, 230 40 BARA

*

Skulptörskolan

Postgiro: 465 9945-2

Projektkoordinator Sten Löfgren
E-post: sten@svetan.org

*

Tanzanias ambassad

tel 08/503 206 00/01, Wallingatan 11
Box 7255, 111 60 STOCKHOLM
www.tanemb.se

ORDFÖRANDENS

SPALT

Jag heter Bo Svensson och är ny ordförande i Svetan. Medlem i Svetan blev jag 1990 efter att jag besökt Bigwa FDC i Morogoro. Det var mitt första besök i Tanzania, ja i Afrika överhuvudtaget. Erfarenheterna och känslorna från det första besöket i Tanzania lever fortfarande kvar i mig. Jag möttes av vänlighet och en vilja att göra det bästa för "wazungu" trots att resurserna på Bigwa var knappa.

Åren 1995 till 2000 var jag anställd av Forum Syd för att arbeta som rådgivare åt handikapprörelsen CHAWATA (Chama cha Walemavu) i Kagera. De erfarenheterna lärde mig mera om de negativa sidorna i det tanzaniska samhället. Biståndsberoende, maktmissbruk och korruption hos myndighetspersoner gör att det hårda arbete som det tanzaniska folket utför alltför ofta inte leder till ett materiellt bättre liv för "wananchi".

Ändå är det inte detta som jag först tänker på när det gäller Tanzania och de människor som jag mött där. Det är istället denna vilja att aldrig ge upp. Skörden torkar bort men bonden planterar nytt!

Liknande erfarenheter har jag från mitt arbete med CHAWATA. Myndighetspersoner är likgiltiga för personer med funktionshinder om de inte rent ut jävlas med handikapporganisationerna. Vissa ledare i CHAWATA snor åt sig pengar. Trots detta, och mer till, så ger medlemmarna i CHAWATA inte upp. "CHAWATA är det enda vi har" som en CHAWATA-medlem sa till mig.

Nu arbetar jag på De Handikappades Riksförbund, DHR, som ansvarig för det internationella samarbetet. Jag tar med mig CHAWATA:s kamp mot fördomar och diskriminering i mitt arbete i DHR. Vi kan lära av Tanzania!

Jag hoppas att jag i Svetan kan belysa folkrörelsernas roll i Tanzania och att tanzanier i, eller utanför, Sverige kan bidra med sina erfarenheter, t.ex. i Habari.

Bo Svensson

Årsmöte och ny styrelse

Etiopisk klubb

Svetans årsmöte hölls i år den 20 april på Africana Starlight Cultural Club på Jutas backe som är en liten blindgata till Birger Jarlsgatan i Stockholm.

Klubben drivs numera av etiopier efter den tidigare kenyanska ledningen och är en uppskattad träffpunkt för afrikaner från östra Afrika och deras vänner. Den etiopiska maten är god och billig. Kaffe tillreds på traditionellt sätt inför gästerna och ofta har man artister och levande dansmusik.

Årsmötesförhandlingar

Det blev en ordentlig ommöblering i Svetans styrelse med många nya och unga medlemmar som vi hoppas med nya krafter och entusiasm skall vitalisera föreningen och få upp medlemsantalet, ett villkor för framtida verksamhet och fortsatt utgivningen av Habari. Ny ordförande blev Bo Svensson med färsk Tanzaniaerfarenheter från handikapparbete i Bukoba.

Ulla Jonsdotter från Forum Syd och före detta koordinatör i Dar es Salaam ledde årsmötesförhandlingarna på ett mycket professionellt sätt, inlett med en presentation av två stora Tanzaniavänner som båda nyligen gått bort i cancer, Anita Strömberg och Bosse Fredriksson.

För ovanlighetens skull fanns även en motion. Den gällde ett förslag till stadgeändring så att Svetan skulle kunna bedriva opinionsarbete med stöd av en ny att-sats i syftesparagrafen.

“Att motverka rasism och diskriminering i frågor av betydelse för förbindelserna mellan Sverige och Tanzania”

Styrelsen tyckte dock att den nuvarande syftesparagrafen (se nedan) kan tolkas att även innefatta även sådant opinionsarbete varför någon ändring inte behövs. Årsmötet biträdde styrelsens uppfattning och motionen avslogs, bl.a. med motiveringen att syftesparagrafen inte kan räkna upp alla de verksamheter som föreningen kan bedriva.

Syftesparagraf

Svensk-Tanzaniska föreningen är en förening för dem som är intresserade av Tanzania. Den har till syfte:

-att på olika sätt arbeta för fördjupade förbindelser mellan Sverige och Tanzania

-att stödja Tanzanias utvecklingssträvande, samt

-att i Sverige sprida kännedom om Tanzania.

Nya styrelsen

Först avtackades förra ordförande Elizabet Ilskog - hon är välkommen tillbaka när hon åter har möjlighet. Den nya styrelsen blev stor, med många nyval. Här följer korta presentationer av de nya medlemmarna:

Bo Svensson, Ordförande

Bo Svensson arbetade 1995-2000 för Forum Syd i Tanzania som rådgivare till handikapporganisationen CHAWATA i Kageraregionen. Nu arbetar Bo på DHR (De Handikappades Riksförbund). Halvtid med att hjälpa avdelningar och distrikt inom DHR att utveckla det intressepolitiska arbetet. Den andra halvan med internationellt utvecklingssamarbete där han bland annat är inblandad i sju projekt i Tanzania.

Anja-Christina Beier, Sekreterare

Anja-Christina arbetar på konsultföretaget ÅF-International inom området privat sektorstöd H&D/H&M (Human Resources) sedan ett och ett halvt år. Dessförinnan var hon i två år i Tanzania på den nationella handelskammaren. Där arbetade hon med personalutveckling och IT-stöd samt inte minst med att bygga upp och stärka de regionala handelskamrarna i Tanzania.

Amon Gyunda

Amon kommer från Singida i centrala Tanzania, där han bl.a. arbetade som swahililärare vid missionsskolan. Amon har bott i Sverige sedan 1997.

Han arbetar som lärare i swahili i Stockholm och är aktiv i Swahiliförsamlingen där. Se i övrigt intervjun i HABARI nr 1/2002.

Joyce Sulusi-Sjö

Joyce är född på ön Ukerewe i Viktoriasjön. Sedan början av 80-talet har hon bott till och från i Sverige med sin svenske make och tre barn. Joyce är samhällsvetare med magisterexamen inriktad på folkhälsa. Hon är konsult och arbetar med sociala frågor, fattigdom samt HIV/AIDS både i Tanzania och Sverige. Joyce har skrivit ett flertal rapporter inom dessa områden.

Agnes Nordin-Mwaiselage

Agnes är arkitekt i botten med omfattande påbyggnadskurser vid flera olika universitet. Hon har skrivit en mängd rapporter om bostäder, utveckling, infrastruktur och miljö.

För närvarande deltar hon i ett forskningsprojekt om vatten och sanitet som drivs av universiteten i Lund och Dar es Salaam. Hon är aktiv i flera föreningar i Tanzania inriktade på att förbättra boendemiljön samt kvinnors och barns levnadsvillkor. Hon har nyligen gift sig och flyttat till Sverige och håller nu som bäst på och lär sig svenska på "fritiden".

Vi minns Anita Strömberg

Hösten 1981 kom Anita Strömberg med i redaktionsarbetet för Habari. Det blev ett lyft för tidningen både innehållsmässigt och tekniskt. Tidningen fick då sitt nuvarande utseende med baobabträdet som symbol. Under ett år har hon kämpat mot cancer som både hon själv och vi i hennes närhet i det längsta trodde skulle kunna bemästras.

Fredagen den 26 april samlades ett 70-tal personer för att ta adjö av Anita i det Heliga Korsets Kapell på Skogskyrkogården i Stockholm. Officiant var Magnus Lidbeck, en vän från Tanzaniatiden. Överhuvudtaget var det ett stort inslag av Svetanmedlemmar. Men där var naturligtvis släkt, vänner och arbetskamrater. De senaste åren arbetade Anita på Arkivet för ljud och bild. Hon var också aktiv i socialdemokraterna och hann även med att verka som nämndeman.

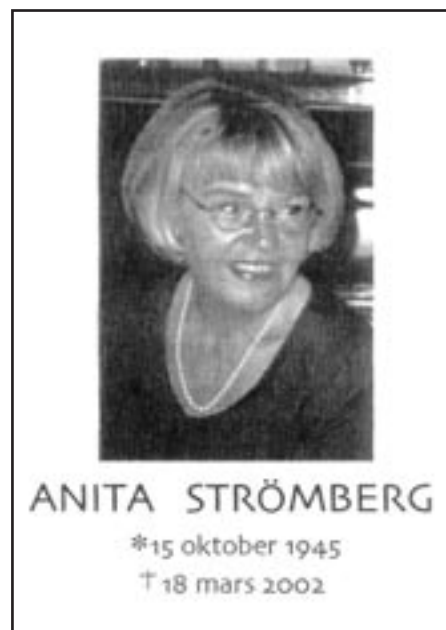
Även om hon inte formellt ingått i Svetans styrelse mer än två år på åttitalet som sekreterare har hon alltid varit ett stort stöd i föreningsarbetet, speciellt under åren då Folke var ordförande.

I Habariredaktionen var hon en stöttepelare och drivande kraft, fordrande, noggrann och mån om hög kvalitet. Något som inte alltid är så lätt när allt arbete görs ideellt och med små resurser. Kvalitetsmedvetenheten var något som vi i redaktionen även fick avnjuta i form av spännande och god mat presenterad på ett utsökt sätt under otaliga arbetsmöten i Folkes och Anitas hem.

Deras barn lever ett mycket internationellt liv. Dottern Anna hade tagit med sig orkidéer från Thailand där hon bor just nu, som prydd borden på Erstaterassen där minnesstund hölls med en exotisk buffé.

Flera tal hölls. För Habariredaktionen och som personlig vän, talade Katarina Beck-Friis. Hon hade av en händelse just läst en bok med ett trösterikt stycke om döden och om hur vi bör minnas den bortgångna - som fortfarande närvarande. Icke desto mindre är det med stor saknad vi skall minnas Anita och hennes stora insatser för Svetan och Habari.

Lars Asker, Redaktör

De fyras gäng i Oysterbay

Bland allt annat Anita hann med finns barnboken *De fyras gäng i Oysterbay* som hon skrev tillsammans med Inger Thede, som svarade för illustrationerna.

Förord

Vi bodde med våra familjer i Dar es Salaam, Tanzania under några år i slutet av sjuttitalet.

Julen 1978 skrev och ritade vi de här små vardagsberättelserna från Tanzania till våra flickor Åsa, Anna, Joanna och Susanna, då mellan fem och nio år gamla.

Före avresa fantiserade vi om hur annorlunda det skulle bli att bo i ett land som Tanzania. Och mycket var annorlunda! Men också likadant! Vid sidan av oförglömliga upplevelser av den storslagna naturen och

möten med varma och generösa människor, fanns en vardag då vi simmade, läste läxor, gjorde utflykter och firade jul, alldeles som hemma i Sverige. Möjligen med den skillnaden att tiden i Tanzania alltid tycktes räcka till för samvaro....

I berättelserna förekommer förutom barnen som är huvudpersonerna också Inger och Lasse (Joannas och Susannas föräldrar) och Anita och Urban (Åsa och Annas föräldrar).

Dessutom Ali och Siv, fröken och magistern, ett antal babianaer, Rafael och giraffer, Pascasia och elefanter och några andra, som vi ritat och berättat om så som vi tror att barnen uppfattade dem. Det är således barnen som är de verkliga berättarna.

1. Hos syster Siv

Innan vi åkte till Tanzania fick vi ta många sprutor och doktorn undersökte oss noga. Det var rätt kul att prova sina reflexer. Doktorn knackade med en liten gummiklubba på knäna så att det ryckte i benen. Anna ville aldrig sluta med "reflaskerna".

Men sprutorna var förstås inte lika roliga. Det var sprutor mot gula febern, mot polio, mot smittkoppor, mot gulsot och mot kolera. De vuxna berättade om hur viktigt det var med alla sprutorna och vad alla sjukdomar beror

på. Fast de var minst lika bleka om nosarena som vi inne hos doktorn och syster!

En del sprutor skyddar i flera år. Men inte de som är mot kolera och gulsot. Men då hjälper oss syster Siv här i Dar es Salaam. Till henne går vi också när vi är snuviga eller har trillat och slagit oss eller om vi har trampat på sjöborrar på stranden och fått otäcka svarta piggar under fötterna.

Syster Siv bor i ett vackert hus med en stor trädgård. Där växer jättestora krotton, Bladen lyser i gult, rött och grönt. I Sverige har våra mammor krotton i blomkrukor, fast då är de förstas mycket mindre. Skära och vita blommor från tempelträden ligger som en tjock matta på marken. Tempelträdens blommor doftar sött och gott, men är klibbiga att ta i. Utanför grindarna står långa rader av höga flamboyantträd som skuggar skönt. De kallas också för papegojträd och har eldröda blommor. Fröna ligger i stora skidor som skramlar så roligt när man skakar på dem.

Syster Siv har två hundar som springer runt i trädgården och skäller och hälsar på alla patienterna. Hundarna liknar stövare och har brun- och vithårig päls och långa fladdrande öron.

Siv använder sitt vardagsrum som väntrum. Medicinerna och sprutorna finns i ett stort brunt skåp med glasörrar. När Siv tar fram gulsotssprutan får vi ligga på mage på en säng för att hon ska kunna sticka oss i rumpan. Hon pratar och skojar hela tiden för att vi skal slappna av. Rätt som det är så sticker de. Vi kan inte låta bli att hoppa till, så det är minsann konstigt att Siv får ordning på den sprutan!

Vi får malariatabletter av Siv som vi måste äta hela tiden vi bor i Tanzania. Malaria får man av en mygga. Rafael, som arbetar i köket hemma hos Åsa och Anna, fick malaria en gång. Han hade feber och frös så att han skakade fastän det var så hett i solen. När han fick malariatabletter blev han bra igen. Vi har en sort som vi tar två gånger i veckan. Vi brukar pilla in tabletterna i bullar och skölja ner dem med saft så att det ska smaka lite bättre.

En gång blev väldigt många sjuka i kolera i Tanzania. Det är en farlig sjukdom. Man får hemskt ont i magen och eftersom kolera är smittsamt måste man tvätta sig noga och hålla rent i husen. Under den tiden fick vi inte resa från Dar es Salaam för smittans skull.

Rafael och hans familjs fick också ta kolerasprutor. Och den familjen är stor! Först är det Rafael själv och hans fru Sverina. Hon kallas för "mama Luka" därför att äldsta barnet heter så. Våra mammor kallas för "mama Joanna" och "mama Åsa". De låter så roligt tycker vi!

Så är det flickorna Valentina, Teresia, Cecilia, Scholastica och Paulina. Valentina är sjutton år och Paulina fyller snart ett år. Scholastica är väl ett svårt namn? Rafaela och mama Luka säger "Schola". När vi försöker blir det "Skålla".

Pojkarna heter Luka, Venace, Cosma, James och Sebastian. Sebastian och Anna sitter jämt i trädgården och grisar med vatten och badar dockorna. De är inte lika pigga på att bada själv, smutsgrisarna!

Den gången alla skulle åka till syster Siv och ta kolerasprutor var det cirkus! Småbarnen och mama Luka tyckte det skulle bli spännande att åka bil men de stora pojkarna sprang och gömde sig bakom några träd. Luka var fegast fast han annars spelar stor och tuff. Han gömde sig så bra, att Urban fick springa runt hela trädgården och leta.

När han hittade Luka var han arg. Och svettig! Vi andra satt på verandan och skrattade, för vi hade redan tagit våra kolerasprutor.

4. Fågel, fisk eller mittemellan

Förra söndagen skulle vi få vår älsklingsrätt spaghetti med köttfärsås till middag. Vi hade som vanligt varit på stranden. Alla var sömniga och satt och gäspade. Men efter några tuggor vaknade vi! Det brände som eld i halsen och tårarna rann. Anita blev arg och frågade om vi hade blivit tokiga. Men så upptäckte hon att hon hade blandat chilisås i köttfärsen. Och den är stark i Tanzania! "Kalil sana", säger man på swahili om något som är väldigt starkt eller beskt. Alltihop åkte i soppsåsen och så fick vi nyponsoppa med glass istället.

Kyckling gillar vi också. Den smakar så gott i Tanzania, men så får kycklingarna också gå och picka i lugn och ro i alla trädgårdarna till de blir lagom stora att äta. Kyckling kallas "kuku" på swahili. Rafael gör "kuku paka" när det är kalas. Det är kyckling med kokosmjölksås. Då knäcker han kokosnöten med en liten klubba, river kokos på en bräda och pressar ut all mjölk. Det blir en så mumsig sås.

I köket hos Joanna och Susanna arbetar Pascasia. Hon steker köttbullar och pannkakor precis som hemma. Ibland lagar hon köttgryta med gröna bananer i. Det finns också små

gula, tjocka bananer. De kallas för Ladies' Fingers, som betyder damfingrar och växer i våra trädgårdar.

På söndagarna har Rafael och Pascasia ledigt. Då brukar pappa Lasse laga sin kalaskyckling. Han gör det så bra, att massor av folk brukar "titta in" precis när kycklingarna puttrat färdigt på spisen. Det blir rena rama restaurangen!

I Tanzania har man ibland nattvakter som ser till husen. Telefoner finns inte alltid så att man kan ringa polisen eller brandkåren om något skulle hända. Nattvakterna kommer klockan sex på kvällen när mörkret faller och går hem när solen går upp. De skrattar hejdlöst åt Lasse när han står i köket med sina kycklingar. När Ingers kusin kom till Tanzania för att hjälpa till i huset trodde nattvakterna att Lasse tröttnat på att laga mat och skaffat sig en ny fru.

Innan vi går till skolan får vi ägg, juice och mjölk. Ibland finnas det cornflakes, men de blir alldeles mjuka och sladdriga för det är så varmt och fuktigt i luften.

Frukterna är så goda. Till frukost äter vi mest papaya och ananas. På papayan kan man pressa saft från en liten citron som kallas lime. Det smakar friskt och gott. Igelkottar är också gott, fast lite "kali" (beska). De görs av mangofrukt som man skalar och skär i små rutor med en vass kniv. Sen vänder man ut och in på mangon och då blir den som en igelkott, fast en gulröd igelkott förstås.

Anna var med på ett barnkalas där de fick passionsfrukt till efterrätt. Den är liten och

grå och alldeles skrumpen utanpå. Inuti är den grön och slemmig men mycket söt och god. På kalaset sa Anna att den hette snorfrukt. Då ville ingen äta mera, utan alla satt bara och slamsade med all snoren.

Maten handlar vi i små affärer och på marknaden. Första gången vi kom till fiskmarknaden kräktes vi för att det luktade så illa. Värst luktade en stor haj som de hade spänt upp på långa stänger i solen. Runt hajen surrade massor av flugor. Fy, vad äckligt det var!

Vitycker bäst om att gå till grönsaksmarknaden. Grönsakshandlarna sitter vid små bord eller på mattor på marken. Framför sig staplar de potatis, lök, mango, citroner och tomater i små högar. Det ser ut som "pyrrorna" vi bygger när vi spelar kula.

Över marknaden har man byggt ett grönt tak av flätade palmblad, så det är skuggigt och svalt där inne. Frukterna och grönsakerna lyser i alla färger. På marknaden kan man också köpa korgar, mattor och krukor.

Det tar tid att handla på marknaden. Vi pratar med grönsakshandlaren och frågar hur han mår och hur hans fru och barn mår. Sen frågar han hur vi mår. Och sen diskuterar vi priset. Tänk vilka långa köer det skulle bli i snabbköpet hemma om vi gjorde likadant där! Och vad alla skulle bli sura om vi frågade tanten i kassan hur hennes man mår eller om vi kunde få pruta lite på potatisen!

Tidigt på morgonen kommer vår fiskhandlare. I början körde han omkring med fisken i en gammal barnvagn, men till slut ramlade hjulen av, så han fick ta en korg i stället.

"Hodi" ropar han, som betyder "är ni hemma". "Karibu", säger vi, "välkommen, stig in". I korgen har han bluefish, redfish och kingfish. Ibland säljer han räkor och hummrar också.

En morgon skulle Anita köpa hummer. Den är väl färsk", frågade Anita. "Jodå", sa fiskhandlaren och öppnade korgen. Ut på verandatrappan kröp en stor bamsing. Nog var den hummern färsk och pigg alltid! Den kravlade ända in i vardagsrummet! Gissa om vi skrek! ***

Ambassadörsbesök i Skåne

Den serie av ambassadbesök med Tanzaniainformation som Svetan organiserat har nu nått Skåne, efter tidigare nedslag i Göteborg, Umeå och Uppsala. Text och foto: Bo Sahlée/ Tandala-föreningen

Tanzanias ambassadör James L. Kateka besökte Svedala och Lund den 21 mars för att närmare bekanta sig med Tandala-föreningens vänskolearbete i Sverige. I Svedala betonade Claes Bloch, en av de ledande politikerna i kommunen, i sitt välkomsttal det mångåriga kontaktnätet mellan skolor i Nzega-distriktet och skolor i Svedala. Projektledare Gun-Britt Wiberg, som bott och arbetat många år i Tanzania, hälsade välkommen på Swahili.

Tandala-föreningens ordförande Lars Hansson och biträdande projektledare Bo Sahlée gav en presentation av Tandala-föreningen och det skolprojekt som föreningen driver med skolor och byar i Tanzania. Under de gångna sex åren har ungefär 2 mkr använts för insatser i skolor, allt från vattenprojekt, skolbyggnader, fortbildning av lärare och rektorer, inköp av läromedel samt miljöinsatser.

Marbäcksskolan

Utanför kommunhuset vajade Tanzanias och Sveriges flaggor sida vid sida då alla for vidare till Marbäcksskolan i Svedala, en av skolorna i projektet som är vänskola till Chamwabo primary school i Nzega-distriktet. Marbäcksskolans rektor Tommy Persson med personal och elever tog emot ambassadören med sång och tal. Skolans internationella profil och vänskoleprojektet ur Marbäcksskolans synvinkel presenterades. Intressanta diskussioner kring disciplin, betyg och läroplansfrågor följde med ambassadören som aktiv deltagare. En rundvandring i skolan med klassrumsbesök avslutade besöket.

Östra Tornskolan

Efter lunch fortsatte färden till Östra Tornskolan i Lund. Där möttes ambassadören på nytt av sång av eleverna. Rektor Lotta Lovén och delar av personalen hälsade välkommen. En intressant rundvandring gjordes i denna speciella skola byggd på ekologiska principer med stora inslag av återanvänt material i form av tegel och trä. Ambassadören hade många frågor som besvarades av elever och personal.

Besöket på Östra Tornskolan avslutades med en gemensam samling för personal och elever samt Tandala-medlemmar från andra skolor. Ett par hundra personer lyssnade till ambassadörens tal "Tanzania idag". Efter talet vidtog frågestund.

Så avslutades en fin dag för vår förening och deltagande skolor. Vi är mycket tacksamma över ambassadörens besök hos oss och de möjligheter det gav oss att berätta om vårt projekt och visa upp skolverksamhet i Sverige när den pågår för fullt.

Claes Bloch, driftsnämndens ordförande i Svedala, överräcker en present till ambassadör James Kateka.

Projektledare Gun-Britt Wiberg med Sara Nilsson, lärare vid Marbäcksskolan.

Ambassadör James Kateka uppvaktas med sång av elever vid Östra Tornskolan

JOHA Trust:

Rektor Halima Kamote på besök

Stödföreningen för Barbro Johanssons fond för utbildning i Tanzania (JOHA TRUST) hade sitt ordinarie årsmöte den 16 april i Citykyrkan i Stockholm. Ett femtiotal medlemmar och andra intresserade hade slutit upp. Kanske inte så mycket för årsmötets skull som för den inbjudna talarens skull. Stödföreningen hade nämligen bjudit in Halima Kamote, rektor för JOHA TRUSTs första skola för att berätta om skolan, skolarbetet och framtidsplanerna.

Halima höll ett uppskattat anförande om framstegen i skolan. Vi fick bland annat veta att skolans elever, som trots att de startat mer än en halv termin senare än eleverna i motsvarande årskurs i andra skolor, placerade Barbro Johanssons skola som nummer 20 av dryga 170 skolor i de nationella proven för årskurs två. Det är uppenbarligen ett resultat av ambitiöst och entusiastiskt arbete av både lärare och elever under förhållandevis primitiva omständigheter. Det ser alltså ut som om Barbro Johansson skola skulle kunna bli den mönsterskola som den är avsedd att vara.

Redan 150 elever i Luguruni

Rektorn berättade också om skolan nu lämnat sina provisoriska lokaler och flyttat in i den nybyggda skolan i Luguruni utanför Dar es Salaam. En tredje årskurs med 40 elever har tagits in och det betyder att skolan nu har 150 elever. Skolan saknar fortfarande mycket utrustning och man har stora problem med tillgång till vatten och elektricitet och dessutom har man ännu inte anslutits till telenätet. För närvarande kompenseras vattenbristen med vatten som transporteras in med tankbil – dyrt men nödvändigt. Transporter är likaledes ett för oss gamla biståndsarbetare lika känt som vanligt problem. Just nu förfogar skolan över ett enda fordon, en Range Rover med en bit över tio år på nacken! Laborationsutrustning saknas tyvärr fortfarande och läromedel är en bristvara förstas. Stödföreningen undersöker därför möjligheterna att bistå på dessa områden. Vi tror också att vi skulle kunna bistå med att utveckla den intellektuella miljön och stimulera flickorna i deras språkutveckling genom att bistå med att utrusta skolans bibliotek med både skönlitteratur och facklitteratur på engelska och franska.

Stödföreningen behövs

Det är en glädje för oss i stödföreningen att bistå i detta angelägna utvecklingsprojekt

och vi ska försöka att intensifiera våra ansträngningar att stötta JOHA TRUST i dess ansträngningar i att bygga upp en skola som kan tjäna som mönster för andra. Vi är övertygade om att skolan kan bli en viktig faktor i utvecklingen av flickors utbildning i Tanzania.

Halima övertygade oss som var närvarande vid årsmötet om att rätten till god utbildning utan diskriminering av något slag är oerhört väsentligt för barn och ungdomar, för deras lands utveckling och också för världens framtid.

Halimas anförande föregicks förstas av sedvanliga årsmötesförhandlingar. Vid föredragningen av verksamhetsberättelsen framgick att Stödföreningen under året fått ett så kallat 90-konto, att Forum Syd lämnat stöd till stipendier med 200 000 kr och Radiohjälpen med lika mycket. Stödföreningen hade dessutom bistått med egna insamlade medel så att sammanlagt ca 650.000 kr sänds till JOHA TRUST för stipendier till begåvade fattiga elever vid skolan. Kassören kunde dessutom berätta att Radiohjälpen i år beviljat ytterligare 500 000 kr för stipendier och Forum Syd utlovat 200 000 kr för stipendier nästkommande år.

Rektor Halima Kamote vid mötet i samband med årsmötet

Besök på skolor

Framträdandet på Stödföreningens årsmöte var en del i det studiebesöksprogram som föreningen ordnat för Halima under en veckas tid. Programmet innehöll förstas flera besök på skolor och möten med lärare i syfte att bland annat inspirera och visa olika pedagogiska metoder och miljöer. Halima besökte Kristofferskolan i Bromma – som är en Waldorfskola, Tensta Gymnasium, Idrottsfolkhögskolan på Bosön, Gripenskolan i Nyköping och Lärarhögskolan i Stockholm. Vid besöket i Nyköping träffade Halima bland annat Jan och Birgitta Vreeby som med entusiasm och en beundransvärd personlig satsning starkt engagerat sig i praktiskt arbete för att främja undervisning i naturvetenskapliga ämnen i skolor i Tanzania. De demonstrerade också ett "laboratorie-kit" som Stödföreningen skulle kunna bistå Barbro Johanssons skola med, när ekonomiska resurser finns. Halima besökte också Sida, Unicef och tillbringade en kall vintervinterförmiddag på Skansen. Den gamla skolan och de lärare och elever som spelade upp en scen ur skollivet i Sverige för inte så länge sedan gjorde ett starkt intryck på vår rektor.

Halima intervjuades också av P1 morgon för ett radioinslag som handlade om traficking och sexuellt utnyttjande av unga flickor. Gun-Britt Andersson, statssekreterare och en av Stödföreningens ständiga medlemmar deltog också i programmet.

Mötet återvalde Lisbeth Palme som ordförande och Sonja Björkén till kassör.

Till styrelseledamöter valdes Bengt-Åke Berg, Margareta Funemyr, Mick Lidbeck, Bengt Lindahl, Monika Olin Wikman, Annie Marie Sundbom och Tove Strömberg. Suppleanter är Gun-Britt Andersson, Eva Johansson, Lena Lundström, Cecilia Modig och Jens Orback.

Text o foto: Sonja Björkén

Den som vill stötta JOHA TRUST med en gåva kan sätta in den på föreningens postgirokonto 90 06 07-3, den som vill bli medlem betalar 150 kr på postgirokonto 11 84 35 – 7.

Den som vill bidra på annat sätt kan ringa Sonja Björkén på tel 08 30 88 21 eller Annie Marie Sundbom på tel 640 59 04

Globkom och Tanzania

”GLOBKOM” låter som namnet på ett företag i telekombranschen. Det trendiga namnet valde en statlig kommitté som arbetsnamn för en utredning om Sveriges politik för global utveckling. Utredningens förslag handlar inte bara om den procent som tänkes gå till bistånd. Snarare diskuteras hur de andra 99 procenten skall kunna bidra till att minska fattigdomen i världen. Vad betyder utredningens förslag för Tanzania?

Inte bara bistånd

Ledamöterna i kommittén kom från samtliga riksdagspartier. Ordförande var Maj-Lis Lööw (s). Vid ett möte om utredningen betonade hon att GLOBKOM inte är en handbok i bistånd. Istället har utredningen försökt koppla ett helhetsgrepp på global utveckling, där biståndet är en del. ”Koherens” är ett centralt begrepp i utredningens betänkande. Det betyder att det måste råda samstämmighet i vad Sverige gör på olika politikområden. Ett exempel på behovet av koherens är att Sida i biståndet sökt stärka jordbruksexporten i biståndsmottagande länder medan Sverige som medlemsstat i EU beslutat om importrestriktioner som försvårar för berörda u-länder att exportera de biståndsstödda jordbruksprodukterna. Biståndspolitikerna skall ses tillsammans med politik för säkerhet, handel och migration för att främja fred, frihet, demokratiska rättigheter och ökat välbefinnande.

GLOBKOMs perspektiv

Som en allmän bakgrund till en sammanhållen svensk utrikes- och utvecklingspolitik utvecklar utredningen tre nya förhållningssätt för en svensk politik för global utveckling. GLOBKOM lägger här in en sorts brasklapp: ”Kommittén har valt ett långsiktigt perspektiv som medvetet åsidosätter vissa av dagens realpolitiska komplikationer och istället formulerar en positiv vision på lång sikt”.

1. En breddning av politikområdet:

Framtidens stora frågor berör människor i både höginkomstländer och utvecklingsländer. Den utbredda fattigdomen är oacceptabel inte bara för den fattige utan även ett hot mot höginkomstländer. Det är både solidaritet och ett nationellt upplöst egenintresse att bidra till en rättvisare värld. Biståndet ensamt kan inte bekämpa världsfattigdomen. Många andra politikområden kan ha större effekt på fattigdomen än biståndet. Detta gäller inte minst jordbruks- och handelspolitiken.

2. Ett sydperspektiv:

Detta innebär att stärka utvecklingsländernas möjligheter att göra sina röster hörda i det internationella samarbetet. Perspektivet avser att ge fattiga människor och länder större inflytande och valmöjligheter. Utvecklingsländer skall ta ett ökat ansvar för att i demokratiska former skapa och genomföra sin utvecklingspolitik. Perspektivet skall inte uppfattas geografiskt utan som ett tänkesätt eller en attityd.

3. Ett rättighetsperspektiv:

De internationella konventionerna om mänskliga rättigheter (MR) skall utgöra en global

värdegrund och kombineras med stöd för demokratiska processer. Att förverkliga medborgerliga och politiska rättigheter är centrala delar i utvecklingsprocessen. Ett viktigt kriterium för att överlämna ansvaret för biståndsmedlens användning till mottagarlandet skall vara att landet trovärdigt strävar att uppfylla de mänskliga rättigheterna.

Globkoms mål

I ljuset av nämnda förhållningssätt föreslår Globkom tre mål, som tillsammans skall vara ledstjärnor för det nya breda politikområdet: En Politik för Global Utveckling (PGU):

1 En rättvisare global utveckling

Detta mål kräver avvägningar mellan önskan att höja vår egen levnadsstandard och att avstå från detta till fördel för fattiga människor i andra delar eller för framtida generationer. Målet innebär krav på medvetenhet och kunskap om vilka fördelningseffekter olika politikval får internationellt.

2 En förebyggande och hållbar hantering av gemensamma globala angelägenheter

I takt med globaliseringen fordras internationellt samarbete för att för att få kontroll över globala angelägenheter som överskrider nationsgränser. Fred och hälsa är exempel på globala angelägenheter. Andra exempel är koldioxidutsläpp, ett stabilt internationellt finansiellt system, okontrollerad exploatering av naturresurser som timmer och mineraler, droghandel, tillgång till sötvatten, transnationell kriminalitet och bekämpning av smittsamma sjukdomar.

Rika länder har ett eget intresse av att globala risker och problem hanteras effektivt med klar ansvarsfördelning inom det internationella samfundet. Det gäller att arbeta förebyggande. Det är betydligt bättre att minska växthusgaser, bevara biologisk mångfald, förhindra spridning av smittsamma sjukdomar mm genom tidiga insatser än genom att reagera på kriser som brutit ut.

3 En förbättring av den fattiga människans levnadsvillkor

Hittills har målet för biståndet uttrycks som ”att höja de fattiga folkens levnadsnivå”. Globkom betonar snarare fattigdomen så att individen har brist på möjligheter, makt och säkerhet. Globkom vill genom att fokusera på den enskilda människan ”understryka behovet av att utgå från hennes förutsättningar och behov i alla fattigdomens dimensioner”. Med levnadsvillkor skall förstås ett demokratiskt samhälle med respekt för mänskliga rättigheter och jämställdhet mellan kvinnor och män. Även kommande generationer ingår i målgruppen.

Enligt Globkom skall de två första målen fortsätta att gälla även den dag då det tredje målet – målet för biståndet – infriats.

Resultattänkande och länderval

Klara och tydliga kriterier skall användas för de länder som Sverige vill bedriva ett långsiktigt samarbete med. Generellt

budgetstöd kan komma ifråga för länder med utbredd fattigdom vilka uppfyller följande villkor:

- driver en politik som är inriktad på fattigdomsminskning
- driver en pågående process mot demokrati och jämställdhet
- har en trovärdig strävan att förverkliga de mänskliga rättigheterna

Den långsiktiga samarbetsformen bör begränsas till ett hanterbart antal länder – till att börja med högst 20. Utredningen bedömer att generellt budgetstöd inledningsvis kommer att kräva stora insatser och ökad svensk närvaro. För länder som inte kvalificerar sig för ett långsiktigt partnerskap bör kunskapsinriktat bistånd och stöd till produktion av globala nyttigheter främst komma ifråga.

Tanzania?

Vad skulle GLOBKOMs förslag innebära för Sveriges samarbete med Tanzania? Den stora frågan är förstas om landet skulle uppfylla kraven på fattigdomsbekämpning, demokrati och jämställdhet samt mänskliga rättigheter som nämnts ovan. Vi antar att svaret på frågan blir jakande. Då kommer kanske följande att hända:

- biståndet till Tanzania ökar successivt under många år för att sedan långsamt minska och fasas ut
- Sidas kontor i Dar es Salaam förstärks kraftigt för socio-ekonomisk analys samt uppföljning och utvärdering av vad det generella budgetstödet leder till
- tanzanska politiker och statstjänstemän får finansiellt och annat stöd för att Tanzania med kraft skall kunna driva sina ståndpunkter i internationella förhandlingar
- tanzanska krav tillmäts större vikt i biståndsförhandlingar och när Sverige utformar sin handels- och miljöpolitik i EU-samarbetet
- en stor satsning på att stärka tanzanska institutioners kapacitet att omsätta det svenska stödet så att det (långsiktigt) minskar fattigdomen
- Tanzania, andra länder i regionen och svenska institutioner bedriver tillsammans långsiktig forskning och försöksverksamhet för att bekämpa spridningen av HIV och malaria samt utveckla regionens sötvattenresurser
- nästan varje by i Tanzania kommer omkring 2005 ha tillgång till Internet

Den sist nämnda gissningen grundar jag på att GLOBKOM vill göra en jättesatsning på att minska den växande ”digitala klyftan” i världen. Gissningsvis kommer också Sida att fortsätta att ge stöd till enskilda organisationers verksamhet i Tanzania. Men utredningen diskuterar om inte sådant stöd skulle upphandlas i konkurrens på samma sätt som nu sker för företag. Vi kan bara gissa vad detta skulle innebära för SVETAN och skulptörprojektet.

GLOBKOM på remiss

Utredningen spänner ambitiöst över vida och svåra ödesfrågor för allas framtid på vår glob. Bland mycket annat diskuterar GLOBKOM brister i systemet för global styrning av problem som kräver snara åtgärder. Utredningen snuddar vid frågan om någon form av världsregering borde accepteras, funderar över globala nätverk

och fonder för lösningen av vissa frågor. Nu befinner sig utredningens betänkande på remiss. SVETAN kan naturligtvis framföra sina åsikter om utredningen. Frågan är om GLOBKOM skall råka i samma svårigheter som telekom-företagen. Blir GLOBKOM "sågat" i remissbehandlingen? Läs utredningen och fundera över det! Du hittar den på www.globkom.net.

Globaliseringens konsekvenser intresserar flera. Den internationella arbetsorganisationen ILO har inrättat en världskommission för att undersöka hur globaliseringen inverkar på sysselsättning, fattigdom och utveckling. Kommissionen leds av Tanzanias och Finlands presidenter Benjamin Mkapa och Tarja Halonen. Rapporten kommer nästa år.

Carl-Åke Gerdén

Vattentransport nära National Stadium i Dar. En bra illustration på dubbelarbetande mödrar.
Foto: Semu Mwakyanjala

Kära läsare!

I förra numret provades en ny teknik för Habari. Det kan väl konstateras att för Tidningskrönikans del blev det inte helt lyckat. Så försvann krönikörens intressanta funderingar i en otydlig sörja av svarta och vita plumpar. Detta får väl föras på kontot "allt är svårt i början", med förhoppningen att det blir bättre den här gången! Krönikören avstår dock denna gång från några djupare funderingar.

Trevlig läsning önskar Bo Lidman!

2001 December

24/12 (The Guardian) Försvaret köper radar för 40 miljoner USD. Tanzania försvarar sitt beslut att köpa en radaranläggning för både civilt och militärt bruk. Inköpet har kritiserats, vilket förvånar den brittiske militärattachén, "...projektet har ju planerats i fyra års tid". Attachén vill inte kommentera varifrån pengarna kommer för köpet, men den uppgörelsen är avslutad, menar han. En talesman för Världsbanken är bekymrad över köpet och säger att 40 miljoner USD är en tredjedel av vad Tanzania lägger ned på grundskolan.

29/12 (The Guardian) Muhimbili gör stora framsteg. Det är särskilt kirurgen som nu

under sjukhusets 26-åriga historia har gjort de stora framstegen. Nyligen skilde man med framgång de siamesiska tvillingarna Agnes och Hellen från varandra. Med bättre utbildad personal och med rätt utrustning har sjukhusets förmåga att göra svåra operationer gjorts möjligt.

2002 Januari

1/1 (The Guardian) Mkapas nyårsbudskap: Kamp mot okunnighet, sjukdom och fattigdom. Under sitt nyårstal uppmanade president Mkapa befolkningen att förena sig med regeringen för att förbättra den ekonomiska tillväxten genom att tillsammans kämpa mot okunnighet, sjukdom och fattigdom. Presidenten nämnde i detta sammanhang överenskommelsen om Zanzibar, som träffats mellan CCM och CUF, de skuldavskrivningar som givarsamfundet gjort och utvecklingen av primärskolan, som områden där allmänheten kan medverka. Med långgivarna, främst Världsbanken och Internationella Valutafonden, har Tanzania kommit överens om att låna i fortsättningen endast ska ges till projekt som befrämjar ekonomisk tillväxt. Det mål som satts upp för primärskolan innebär att alla barn mellan 7 och 13 år går i skola 2005.

7/1 (Daily News) 20 miljoner i belöning för stöldtips. Ett tips som lett till gripande

av den huvudansvarige för en stöld från en penningtransport, har get tipsaren över 20 miljoner TSH. Dessa pengar har i största hemlighet och under stort säkerhetspådrag förts till tipsaren. Stölden ägde rum på Dar es Salaams internationella flygplats den 2 augusti och inbringade 2 miljoner USD. Bland andra personer misstänkta för stölden finns tre högt uppsatta poliser.

15/1 (Daily News) Drabbningar om mark. Storbönder och boskapsskötare har åter drabbat samman i Arusharegionen, denna gången med fyra människor dödade. Tidningen skriver i en kommentar att det måste bli ett slut på dessa återkommande drabbningar. De är en påminnelse om brister i landets planer för användning av mark, och man kräver att myndigheterna skyndsamt skapar en ordning för detta inom jordbrukssektorn. Som tidigare var det boskapsskötarna som drev sina hjordar in över åkrarna och provocerade de vakter som fanns där till att skjuta.

16/1 (The Guardian) 10 inför rätta för sammandrabbningar om mark. De tio anklagas för att ha dödat tre personer när boskapsskötare drev in sina hjordar över jordbruksmark. De tio är anställda att vakta marken. Målet återupptas i slutet av januari.

16/1 (Daily News) Fler poliser i 2-miljonkuppen. Fem poliser har avskedats för att

ha först arresterat och därefter släppt den huvudmisstänkte för kuppen. Ytterligare poliser kan vara inblandade.

14 miljoner flyktingar i SADC-regionen. Södra Afrika ger plats för 14 miljoner flyktingar. Kostnaden för dessa beräknas till 530 miljoner USD på årsbasis. "Vid millennieskiftet hade 13 afrikanska länder vardera minst 100.000 personer på flykt från sina hemländer", sade SADC's generalsekreterare Prega Ramsamy vid organisationens möte i Malawi. "Vi kan inte räkna med en varaktig tillväxt och utveckling, när osäkerheten är stor i våra länder, det är inget fruktsamt klimat för sparande och investeringar", fortsatte han vidare.

Afrika vill se över konvention om natur-resurser. Det var 1968 som "the African Convention on the Conservation of Nature and Natural Resources" antogs under överinseende av OAU. Sedan dess har den antagits av 30 länder och utgör den enda i världen existerande konventionen om den naturliga miljön för en hel kontinent. Den har spelat en viktig roll för bevarandet av miljön i Afrika. Idag har det blivit tydligt att konventionen saknar moderna mekanismer för internationellt samarbete vid sitt genomförande. Det gäller sådant som anskaffning av kapital, administration och övervakning i arbetet med att genomföra konventionen.

17/1 (Daily News) Undersökning av upploppen på Zanzibar. President Mkapa har utsett en kommission, som skall undersöka vad som egentligen hände på Zanzibar 26-27 januari förra året. Det var en CUF-demonstration som då ledde till sammanstötningar mellan demonstranter och polis. Officiellt dödades 23 människor, men det finns uppgifter om ett högre antal dödade. Presidenten förväntar sig nu att kommissionen inhämtar synpunkter från allmänheten och avger en rapport där regeringen kan inhämta råd för hur en nationell försoning kan uppnås samt också visar hur liknande händelser kan undvikas i framtiden. Rapporten skall vara klar 31 juli.

19/1 (The Guardian) Ny ledning för TANESCO. Som ett resultat av privatiseringen av TANESCO, Tanzanias elenergi-bolag, kommer toppledningen att bytas ut mot en kontrakterad företagsledning från Sydafrika. Övrig personal kommer att få behålla sina jobb, sade finansminister Mramba i en intervju

med the Guardian. Den nuvarande ledningens vidare öden ville han dock inte gå in på.

Nytt parti registrerat. Tanzania har nu 16 registrerade politiska partier, sedan Forum for Restoration of Democracy (FORD), blivit registrerat. Det nya partiets ordförande, Ramadhani Mzee, sade till de församlade journalisterna, "Utveckling är ett resultat av demokrati, i dess frånvaro kommer anarki att regera." Partiet är att betrakta som en utbrytning från CUF.

Föräldraprotest i Moshi över skolvavgifter. Fler än 800 föräldrar protesterade igår inför utbildningssamordnaren i Pasua. De hade betalat 5000 i skolvavgift, men trots det blev deras barn inte inskrivna i primärskolan.

HIV/AIDS skapar lärarbrist i Iringa. Så många som 3/4 av lärarkåren har dött i sjukdomen och nyanställda lärare räcker bara till att fylla platserna efter dessa, men ger inget tillskott för att fylla behovet av fler lärare. I år har endast 136 lärare kunnat anställas, att ställas mot de 9000 som man behöver anställa.

19/1 (Daily News) UNIDO för bistånd till Zanzibar. Efter tre års uppehåll i det utländska biståndet till Zanzibar, förespråkar nu Unido, FN's organisation för industriutveckling, att stödet till små- och medelskalig industri återupptas.

21/1 (Daily News) Tvister om mark får nya domstolar. Regeringen kommer att lägga fram ett lagförslag inför parlamentet, som föreslår att domstolar sätts upp by-, stadsdels- och distriktsnivå för att hantera marktvister. Denna typen av tvister lamslår delar av nationen och domstolarna avses att snabba upp behandlingen. Markfrågan har blivit högst explosiv, särskilt mellan herdefolk och bönder. Flera gånger har liv spillts i sammanstötningar mellan dessa båda folkgrupper. I lagförslaget ingår också att skapa rådsförsamlingar på bynivå i markfrågor.

21/1 (The Guardian) "Afrikas ledare struntar i demokratiska principer när de tagit makten." Så uttryckte sig CUF's biträdande generalsekreterare, Juma Duni Haji, vid ett möte mellan oppositionspartier på Zanzibar. Duni har också kallats "Zanzibars Mandela", p.g.a. en lång fängelsevistelse baserad på politiska motiv. I mötet deltog också tidigare generalsekreteraren i OAU, Salim A Salim, numera ordförande i Mwalimu Nyerere Foundation. "Jag ber er att säga till

afrikanska statsöverhuvuden ni möter att de saknar integritet, och att vad vi ser är enbart ett självviskt agerande," sade Duni vidare, vänd till Salim. "När de har hamnat på en toppost, tenderar de att tro att de fått rätten att äga landet de anförtratts att leda för en utmätt period. Som ett resultat av detta tänkande använder de när tiden för deras avgång nalkas alla upptänkliga tricks för att stanna kvar. Detta tänkande, att vara ägare av sitt land, är vanligt bland de ledare som deltog i befrielsekampen," noterade han vidare. Salim höll i princip med Duni och sade att nu pågående kriser i ett antal afrikanska stater är ett uttryck för vad Duni just poängterat. "Det finns afrikanska överhuvuden, som menar att det inte finns något liv efter en presidentpost," fortsatte Salim. "Det finns också krig i Afrika, som hade kunnat undvikas, om ledare varit noga med att iakttä sina länders grundlagar och demokratisk moral."

23/1 (Daily News) "Östafrika som politisk federation betyder överlevnad." Premiärminister Sumaye har vid ett möte i Nairobi understrukit vikten av att arbeta för en politisk federation i Östafrika. "För att överleva utmaningen från globaliseringen, måste vi förbättra det ekonomiska samarbetet," framhöll Sumaye vidare. "Genom att förena våra länder kanske några ledare förlorar sina positioner, men vi kommer inte att förlora vår stolthet. Med folket som vårt intresse, deras utveckling och deras välfärd, varför skulle vi inte göra det som snabbare får oss att nå dessa mål," undrade han. Premiärministern sade vidare att hopp och förväntningar bland Östafrikas folk är att fortsätta leva i fred med varandra.

Maketeskola toppar standard VII-proven. Kitulo primärskola i Makete har framstått som den bästa skolan i årets nationella standard VII-prov, där 445.000 elever deltog. På andra plats kom en skola i Mbeya.

24/1 (The Guardian) Tanzania ratificerar ILO's viktigaste konventioner. Som första land i Östafrika så ratificerar Tanzania ILO's mest grundläggande konventioner. Det gäller bl.a. konventionerna om föreningsfrihet, rätten till kollektivavtal (nummer 87 och 98), konventionerna om slavarbete och tvingande arbete (konventionerna 29 och 105), förbud mot barnarbete (nummer 138 och 182) samt diskriminering vid anställning (100 och 111). Med dessa ratificeringar intar Tanzania en särställning tillsammans med några få andra afrikanska länder.

25/1 (The Guardian) Utvidgning av hamnen i Mtwara påverkar bybor. Hamnen i Mtwara utvidgas som en del av "Mtwara corridor", en ekonomisk frizon under bildande. Hamnen kommer också att ge service åt Moçambique, Malawi och Zambia och kräver att 2646 hektar mark görs till hamnområde. Denna mark upptas nu av bybor och deras odlingar, 236 byggnader måste rivas och 823 bybor måste flytta. Hamnmyndigheten kommer att kompensera byborna för förlusterna. Redan under de första markundersökningarna klagade byborna över att lantmätnarna förstörde deras odlingar och högg ned cashewträd. De startade då en kommitté för att försvara sin mark och ställde krav på regeringen att kompensera för deras förluster.

Privatiseringen av järnvägen stöter på motstånd i parlamentskommitté. Ett

lagförslag, som innebär att TRC (Tanzania Railways Corporation) ombildas till ett nytt bolag, stöter på invändningar i den parlamentskommitté som granskat lagen. Man vill inte att lagen skall gå till parlamentet förrän det blir klargjort om de anställdas avgångsvederlag. Den nya lagen föreslår en ombildning av TRC till Reli Assets Holding Company Limited (RAHCO), som skall ges uppdraget att se över TRC's hela infrastruktur och rätten att utfärda leasingkontrakt till privata operatörer för service och drift av järnvägen.

26/1 (Daily News) Sällsynta paddor försmäktar i amerikanskt zoo. Tidningskrönikan har tidigare rapporterat om den sällsynta guld-gula sprutpaddan med hemvist i Kihansi. Där påverkas de menligt av vattenregleringar för ett kraftverk, eftersom paddan kräver ett visst vattenflöde för att trivas. Den minnesgode läsaren erinrar sig kanske att 500 paddor, skulle räddas genom att föras till USA. Nu rapporteras det därifrån att alla utom 77 dött sedan de angripits av lungmaskar. De som överlevt har dock fött 425 barnpaddor. I Kihansi, som är den enda kända lokalen för denna padda, räknar man numera färre än 100 paddor. Tidningskrönikan kommer givetvis att vaksamt följa och rapportera om denna paddas vidare öden.

Trafikparadox: Olyckor ned, dödade upp. Under förra året minskade antalet trafikolyckor, medan antalet dödade i trafiken fördubblades. Orsaker till olyckor i trafiken är dock de gamla vanliga, ovarsam körning, höga hastigheter, överlast, omkörningar och trafikfarliga fordon. Under året dödades 1866 människor i trafiken. De färdskrivare, som krävdes för bussar och som skulle minska antalet olyckor förorsakade av för höga hastigheter, sätts ofta ur funktion.

Parlamentskritik mot långsamt vägbygge. En delegation från parlamentet besökte igår vägbygget Dar es Salaam-Kibiti, en sträcka på 135 km. Det hade rapporterats om stora förseningar och parlamentet ville själv se förhållandena vid vägbygget, för att göra sig en bild av situationen. När delegationen anlände i buss 10.45 hade bygget ännu inte startat för dagen. Dålig ledning skylls på den utländska firmen som kontrakterats för vägbygget, men som i sin tur ger regeringen skulden, eftersom betalningar ofta kommer för sent.

28/1 (Daily News) Mkapa väljer CUF-medlem till parlamentet. President Mkapa har utsett en medlem av oppositionspartiet CUF till parlamentsledamot. Unionens grundlag tillåter nämligen presidenten att själv utse 10 medlemmar till parlamentet. Den nye MP, Hamad Rashid Mohamed, är medlem av CUF's nationella ledarskap och har tidigare verkat som biträdande civilminister under slutet av 80-talet.

Lepra minskar med 30.000. Antalet leprasjuka har minskat med över 30.000 sedan 1980-talet. I slutet av förra året räknades 5235 fall av leprasjuka. Ett program för att minska och bota antalet sjuka inleddes 1977 och sedan dess har över 100.000 människor botats.

29/1 (Daily News) Kaos i Dar-skolor, efter fri inskrivning. Sedan regeringen beslutat avskryta skolavgiften för inskrivning

i primärskolan, har skolorna i Dar es Salaam blivit överfulla av elever. Fler elever än man kan ta hand om har skrivits in, i vissa skolor finns det 300 elever till en klass. Några skolor försöker med att bära ut stolar och bord ur klassrummen, andra har förlagt undervisningen utomhus. "Vad man ser nu är inte slutet, elever fortsätter att skriva in sig," säger en lärare. "Det förstår väl alla att en lärare inte kan klara så många elever," tillägger han förtvilit. "Utbildningsministern lovade vid ett samtal att skaffa tält, men ännu har vi inte sett några." Från regeringshåll hävdas det att skolorna inte följer givna instruktioner, som säger att först skriva in 7-åringar och först därefter 8-åringar, om det finns plats.

Februari

5/2 (Daily News) Samhällstjänst för interner. Med en ny lag kommer fängslade personer att kunna avtjäna sin strafftid i samhällstjänst med inlagda utvecklingsaktiviteter. Detta kommer att ske under ett särskilt program med olika utvecklingsprojekt.

Massajer hotar att döda elefanter. "Vi massajer har inte för vana att döda andra djur än lejon och dem dödar vi för att de dödar vår boskap. Men vi kan komma att ändra attityd och börja döda elefanter för att de äter upp våra grödor", säger en ledande massaj med säte i det lokala parlamentet för Arusha. "Vad som förvånar oss är att elefanterna har börjat äta bönor på våra fält, det har de inte gjort tidigare", säger han vidare.

5/2 (The Guardian) Arusharegionen delas. Boende i den vidsträckta Arusharegionen har välkomnat en delning av regionen i två. Delningen tillkännagavs av president Mkapa i Dodoma i förra veckan och nu vill många ängsligt veta vilken huvudorten blir i den nya regionen. Den ort som blir huvudort kommer att vinna ekonomiskt av att bli utsedd, menar man. Striden verkar stå mellan Mbulu och Babati. Många föredrar Babati för att staden är lätt att nå. Mbulu är geografiskt svår att nå, men har många outnyttjade administrativa byggnader, som kan användas av den nya administrationen.

6/2 (The Guardian) Färdskrivare på bussar ett misslyckande. Både experter och förare är överens om, att förordningen om färdskrivare för bussar i långfärdstrafik, är ett totalt misslyckande. En studie som genomförts visar att utrustningen som föreskrevs inte var den rätta för att kontrollera hastigheten. Instrumenten visade sig kunna stängas av och på av föraren efter behov. Den minskning av olyckor orsakade av för höga hastigheter, som förväntades, har inte visat sig. Dessa konstateranden leder till slutsatsen att åtgärden är ett misslyckande. Emellertid används för närvarande metoden

med tidtabeller för att kontrollera bussarnas hastighet. Dessa tidtabeller visar sig dock så snävt tidssatta att förarna tvingas till att överskrida hastighetsgränserna för att hålla tiden.

Inga skäl finns att visa unionsdokumenten för Parlamentet. De dokument som 1964 undertecknades vid skapandet av unionen mellan Tanganyika och Zanzibar finns det inga skäl för att presentera i Parlamentet, menar regeringen. Justitieministern sade på en fråga från en parlamentsledamot, att unionen nått en sådan ålder att den får finnas till utan att referenser måste göras till dokument från tiden för dess tillkomst. "Det är som ett äktenskap. Du frågar inte ständigt din äktade om vigselbeviset." Den frågvide parlamentsledamoten från Donge menade dock att dokumentet har av historisk vikt och bad regeringen att kopiera det till alla ledamöter, så att de kunde få ta del av den kunskap som finns där. Hans fråga var också ställd, för att ta reda på, om det är sant att dokumentet inte längre finns tillgängligt. Svaret från den ansvarige ministern blev att dokumentet en gång varit en viktig ledstjärna för landets ledare och självfallet också för grundlagarna, men att så inte längre var fallet.

11/2 (Daily News) Ingen koppling mellan terrorgrupper och tanzaniten. Tidigare har det misstänkts från USA-håll att terrorism och al Qaeda tjänar pengar på den speciella tanzaniska ädelstenen, tanzaniten. Nu har State Department liksom handlare och försäljare förklarat ädelstenen fri från en sådan koppling. Deklarationen gjordes efter ett möte i Tucson, Arizona, där företaget i ädelstensbranschen från hela världen deltog.

Canada avskriver skulder. Under ett besök av Canadas bistandsminister har man meddelat att lån till ett värde av 83 miljoner CAD avskrivs. Det innebär att Tanzanias alla skulder med Canada avskrivs.

Sverige stöttar turistsatsning i Bagamoyo. Med hjälp av svenska biståndspengar kommer Kustregionen att inleda ett projekt som skall utveckla Bagamoyos status som turistattraktion, både lokalt och internationellt. Projektet är helfinansierat av Sverige och syftar också till att göra Bagamoyo till ett centrum för undervisning, medicinsk service, jordbruk och fiske. Under planering är också att snabba upp arbetet med vägen till Dar es Salaam, bygga en ny bussterminal och en marknad.

11/2 (The Guardian) Största varsamhet vid delning av Arusha. Delningen måste ta hänsyn till de historiska relationer som finns mellan olika delar av regionen, menar en NGO, PINGO's Forum, bestående av boskapsskötarfolk och jägare-samlarefolk. En delning måste göras så att man

undviker sammanstötningar mellan boskapsskötare och bönder. Deras farhågor är att Ngorongorodistriktet, dominerat av boskapsskötare, kommer att utgöra en ny region tillsammans med Karatu, Hanang, Babati och Mbulu, som i stor utsträckning domineras av bönder. Detta skulle betyda att regionen skulle omfatta 4/5 bönder och 1/5 boskapsskötare, med sysslor som visat sig vara antagonistiska.

12/2 (Daily News) Privatiseringen av TTCL i svårigheter. Den grupp av europeiska investerare som skall gå in med pengar i TTCL, Tanzanias telekommunikationer, har inte betalat vad man utlovat, ännu återstår att betala hälften av pengarna. Pengar skulle ha betalats i december förra året. Nu har man lovat att betala under maj.

Gemensam SADC-valuta långt borta. En valutaunion mellan SADC-länderna står inte på dagordningen för länderna. Ännu har inte den gemensamma marknaden, som beslutats och trädde i kraft för två år sedan, kommit särskilt långt.

18/2 (Daily News) 3000 skolflickor utestängs i SADC-länderna. Fler än 3000 skolflickor avstängs från primärskolan i länderna i södra Afrika. Statistik från Tanzania visar att den största gruppen utgör de som bara avviker från skolan, närmare 80 procent, 10 procent utestängs för att de blivit gravida och resten av andra skäl.

19/2 (Daily News) CCM banlyser "takrima". Ledare som försöker kandidera till viktiga poster har ofta inbjudit väljare till fester för att vinna deras röster. Inför val inom CCM senare

i år har sådana "takrima" banlysts av ledningen för CCM. Det har visat sig att gränsen mellan "takrima" och ren korruption är otvetydig. Det finns kandidater som inte skyr några medel för att vinna röster, överdådiga fester och kontanter till deltagarna har förekommit.

En av de elever som kunnat börja i skolan pga återintroducerad UPE skjutsas hem av far i Dar. Foto: Muhidin Issa Michuzi

DAWASA behöver 14 miljarder. Dar es Salaams vattenmyndighet behöver mer pengar för att slutföra rehabiliteringen av stadens avloppssystem. Arbetet omfattar ersättning av utslitna rör, nya pumpar och reparation av huvudledningen, som tömmer avloppet i havet. När detta arbete avslutats kan DAWASA privatiseras.

Zanzibar har ständig vattenbrist. En förlängd torrperiod och ett gammalt utslitet pumpsystem har bidragit till en stor brist på vatten över hela ön. Under tiden gör vattenförsäljare goda affärer i bostadskvarteren med flervåningshus.

19/2 (The Guardian) Fackligt uppror mot ändrad pension. The Trade Union Congress of Tanzania (TUCTA) går till angrepp mot de ändringar som genomförts i lagen om statsanställdas pensionsfond. Man menar att regeringen vridit lagen, så att fonden slipper betala full pension till friställda och pensionerade järnvägsarbetare under 55 år. Pensionen har i dessa fall sänkts till 25 procent av tidigare utlovad pension.

CCM sätter upp restriktioner för val i partiet. Medlemmar av parlamentet och representanthuset utestängs från att kandidera till ordförandeposter, från region ned till avdelning. Detta var ett beslut som partiets exekutivkommitté fattade nyligen i Dodoma. Samtidigt begränsades också det antal poster som en person kan inneha. Dessa beslut kommer att ha effekt för flera stora partibossar, som nu innehar ett antal ledande poster i partiet. Valen startar på avdelningsnivå under mars.

IT i Tanzania

Karin Zetterqvist, med lång erfarenhet från Tanzania och en något kortare erfarenhet av företagande och IT i Tanzania, ger oss en lägesrapport.

En kvinna i röd- och guldfärgad khangas står på refugen mellan de två körbanorna i närheten av Askari-monumentet i centrum av Dar es Salaam, huvudstad i Tanzania. Till sist blir det en lucka mellan bilarna och de tutande minibussarna. Inne på den stora huvudgatan, Samora Machel Avenue, passerar hon en bokhandel. Hon hukar sig för ett band med färgglada flaggor och en banderoll där det står "NOKIA".

Innan hon kommer till träplanket med tvättade och strukna andrahandskläder, upphängda på galgar av försäljarna, viker hon av in på en sandig tvärgata som saknar trottoar.

Utanför en dörr sitter en tiggare. Han lyfter automatiskt handen, när hon skjuter upp glasdörren, utan att se ner på hans av spetälskan förtvinnade stumpar till ben.

- Skriv att vi fått pengarna de skickade.

Kvinnan i khangan sitter bredvid en ung man vid en dator.

- Och många hälsningar från alla.

Killen knappar på tangentbordet, klickar på "Skicka" och e-brevet från moster i Dar finns

redan hos släkten i Arusha. Eller om inte hos dem direkt, så åtminstone färdigt att hämta från någon server, när de har tillfälle att besöka ett internetcafé.

Kvinnan är en av de många kunder, som numera fyller Internetcaféerna i Dar es Salaam och några av de större städerna inne i landet. Den som inte själv vågar sätta sig vid datorn kan få hjälp att få iväg ett brev eller flera. Att ha en egen hotmail adress eller liknande gratis tjänst kostar inget och för en halvtimmes uppkoppling betalar man 500 shilling (ca 6 kr).

Dar es Salaam har sedan sjuttioalet vuxit från 600 000 invånare till en storstad på 3 miljoner invånare. Bebyggelsen har brett ut sig i samma takt, även om samhällsservice i form av vatten, el och allmänna kommunikationer inte hunnit med på samma sätt. Sedan staten under nittioalet släppte den privata företagsamheten fri, vimlar det av butiker och stånd ute i förorterna med alla varor man kan tänka sig. Ett transportnät har också vuxit fram i form av sk dala-dala, privatägda minibussar, som trafikerar de flesta delar av stan och dess

ytterområden.

Jag går till "Nya posten", som inte längre är så ny, för att ta en buss till förorten Sinza. "Vi litar på Herren", "Skynda långsamt" står det i bakfönstren på minibussarna som ger sig iväg, medan nya svänger in till trottoarkanten. "Mwenge! Mwenge!" "Kariakoo! Kariakoo!" skriker konduktörerna hängande halvvägs utanför dörröppningen. Det tutas och skriks, motorerna rusas, men ingen avgång sker förrän bussen är fylld. Under rusningstid får du vara glad om du får en ståplats och hittar nåt att hålla dig i medan fordonet kör i full fart längs den nybyggda motorleden.

Jag vet att jag ska byta i Mwenge (Frihetsfacklan) för att ta mig till Sinza. Mwenge är det ett gytter av minibussar, som står härs och tvärs på den öppna platsen. Men det finns ett system, man har även börjat måla bussarna med olika färger för att man lättare ska hitta, och snälla medpassagerare pekar ut var jag hittar en buss mot Sinza.

Här i Sinza finns räddningen för vilsna bussresenärer. Alldeles intill vägen i en nybyggd tvåvåningsbyggnad med blåmålade

dörrar finns företaget Infobridge Consultants Ltd. Företaget har tre huvudsakliga verksamhetsgrenar: GIS (geografiska informationssystem), Information och kommunikation (där programmering, och internet ingår) samt IT-utbildning. Som en mindre del av verksamheten har de ett internetcafé

Charles Buberwa, chef för GIS-avdelningen, förklarar vad denna verksamhet går ut på:

- I ett geografiskt informationssystem bygger man upp och länkar ihop databaser bestående av geografisk information och olika sorters samhällsinformation. Dessa data matas sedan in i ett system för att analyseras och presenteras i enkla och tydliga kartbilder. Till skillnad från en vanlig karta, som du bara kan tolka men inte ändra, kan du med GIS själv bli kartograf.

Med hjälp av en handscanner läser han in information från befintliga papperskartor till en amerikansk mjukvara i datorn som man är återförsäljare för.

I ett annat rum visar en programmerare hur man med hjälp av detta program, kan arbeta vidare med en karta över Dar es Salaam. Offentliga byggnader kan ritas in, man kan visa invånarantal i olika kvarter, sjukvårdsinrättningar etc. Och han visar mig vad de just nu håller på med: att kartlägga dala-dalasystemet. De olika hållplatserna med ibland fantasifulla namn som "Banana", "Remmy" (där en känd musiker med detta namn bor), "Mabibo" (cashewnötsfrukt), "Chibuku" (hembrygt öl) läggs in, sedan de olika busslinjerna, var man kan byta etc. Affärsidén är att man sedan ska ta ut olika delar av stan med busslinjerna inritade och sälja som små fickkartor till passagerarna.

Edwin Mugerezi, verkställande direktör och den som tillsammans med två tidigare studiekamrater från universitetet startade företaget 1994, berättar om ett större projekt man arbetar med, Environmental Management Information System (EMIS): I två städer och på två mindre orter håller man på att bygga upp databaser för ett kommunalt informationssystem, som ska ge myndigheter och invånare tillgång till data om pågående och planerad verksamhet i kommunen och tjäna som beslutsunderlag för olika befattningshavare. Separata moduler finns för tekniska frågor, vatten och avlopp, handel, utbildning, jordbruk, hälsa, lantmäteri. Under varje modul byggs olika register upp t ex fastighetsregister, register för byggnadstillstånd, det kommunala vägnätet, broar, miljöstationer etc.

Detta är ett resurskrävande projekt, som kommunerna eller tanzanska staten inte själva skulle kunna bekosta, utan Danida, den danska motsvarigheten till Sida, är här med

som finansierar. Infobridges kunder är annars både myndigheter och privata företag. Man samarbetar även med det svenska företaget Swedesurvey, som är knutet till Lantmäteriet, när det gäller bl a kartframställning och flygfotografering.

Edwin Mugerezi med kollega utanför EMIS kontor. Foto Karin Zetterqvist

I mitten av nittioalet ändrades Tanzanias regeringspolitik och man började satsa på att bygga upp ett privat näringsliv. Alla större företag var tidigare helt eller delvis statligt ägda med en tunggrodd byråkrati. Vad fick Edwin Mugerezi att börja tänka på att starta eget?

- 1991 deltog jag i en EG konferens i Bryssel. Jag var då anställd vid Lantmäterihögskolan, UNCLAS, i Dar es Salaam. I Bryssel träffade jag en tysk kille, mycket yngre än jag och nyutbildad kartograf. När han berättade att han hade ett eget företag, började jag fundera: varför inte jag?

Infobridge har nu 12 heltidsanställda och 4 projektanställda, varav flertalet är universitetsutbildade kartografer och programmerare.

Man satsar mycket på utbildning, dels för sin egen rekrytering, dels för det stora behov av utbildning inom IT-området som finns i Tanzania. Studenter vid universitetet erbjuds praktik och man erbjuder kurser i IT bl a för grund- och gymnasieelever.

Utbyggnaden av IT går långsammare i ett utvecklingsland som Tanzania och är i första hand koncentrerad till de största städerna. Ska man kunna hänga med i den utveckling som pågår i övriga delar av världen? För Infobridge Consultants och Edwin Mugerezi är det ingen fråga:

- Vi är ett företag – inte ett tanzanskt företag.

Internet i några afrikanska länder:

Land	Antal abonnenter	Inv per abonnent
Botswana	15 000	105
Burundi	150	43 067
Mauritius	13 000	88
Moçambique	6 000	3 147
Rwanda	200	33 000
Seychellerna	2 000	40
Somalia	75	141 733
Tanzania	5 100	82 167

Källa: Mike Jensen, IT-konsult (Omvärlden nr 3/2001)

Internetanvändare i procent av befolkningen i resp region:

USA	26,3
OECD (exkl USA)	6,9
Afrika söder om Sahara	0,1
Hela världen	2,4

Källa: UNDP (Human Development Report 1999)

Mobiltelefoner i Sverige och Tanzania per 100 inv (1998):

Sverige	46,4
Tanzania	0,1

Källa: International Telecommunication Union

Intressanta länkar:

<http://www3.wn.apc.org/africa> (Information om IT i Afrika)
<http://www.africaonline.com> (Portal med nyheter, info och länkar)
<http://www.newafrica.com> (Portal med nyheter, info och länkar)
<http://af.orientation.com> (sökmotor specialiserad på Afrika)
<http://www.woyaa.com> (sökmotor specialiserad på Afrika)
<http://www.infobridgers.com> (hemsida för företaget i artikeln)

Några IT-glosor på swahili:

e-post = barua pepesi
(snabbpost)

surfa = rambaza

Internet = Mtandao

HIV-AIDS in Tanzania

In year 2000 Joyce Sulusi-Sjö conducted a study on HIV/AIDS prevention in Bunda, Serengeti and Ukerewe Districts east of Lake Victoria. Interviews were also conducted at the national and regional levels. Here Joyce presents an overview of the situation:

Until 1998 some 1,634,000 people were estimated to be infected with HIV/AIDS in Tanzania, the majority of whom are young people and women. The World Bank estimates the cumulative AIDS cases to increase to 6.4 million, and the AIDS deaths to 5.6 million by year 2008. On the average 10% of all Tanzanians are estimated to have HIV but in some areas and groups of people, 30-50% of the people are infected. AIDS is now the leading cause of death in Tanzania. Mara and Mwanza Regions reported, until 1999, 10,876 and 10,637 HIV/AIDS cases respectively but the magnitude of the problem is feared to be even greater due to insufficient screening services. The prevalence of Sexually Transmitted Infections (STIs) is also very high. In spite of the above, Serengeti, Ukerewe and (parts of) Bunda Districts have no HIV intervention projects. Tanzania as a whole has very few HIV intervention projects, the majority of which are rather small with constant financial problems.

AIDS has made a very negative impact on demography, education and manpower since those affected are usually in their best productive and reproductive years and in whom the country has invested a lot of resources in terms of higher education and work expertise. For example, teachers, health personnel, the armed forces and middle managers are but a few of the most affected cadres. HIV/AIDS has therefore led to poor economic production, poor socio-economic development and thus further compounded poverty, since people are compelled to spend their already meagre resources on social and medical care for themselves, their sick relatives as well as the orphans left behind by their relatives. Workplaces are often obliged to close down in order to participate in the funerals of their colleagues or family members. Some of the personnel are unable to put in a full-time effort in their work due to poor health and the psychological impact of the disease.

Why HIV/AIDS increases

Of the Tanzanian population 85% is aware of HIV/AIDS and its modes of transmission. However, in spite of the awareness, HIV

transmission continues to increase at high rates. This is attributed to several reasons:

Insufficient AIDS education: Even though people are theoretically aware of HIV on the individual level, they do not understand the risks involved, or that they too and their sex partners have the risk of being infected. They are unable to relate or identify themselves with anyone who has HIV or has died from AIDS, since no one knows for sure the HIV/AIDS victims.

Early sexual debut: Girls make their sexual debut very early with both young and adult men who usually have other sex partners. Since condoms are not generally accepted, the youth contract STIs/HIV during their first sexual encounter. Due to shyness or lack of knowledge they do not seek treatment.

Ignorance: School children were excluded from AIDS education because they were considered too young. Even now, few schools teach Reproductive Health- or AIDS Education. Therefore school children contract HIV/AIDS due to ignorance. A project targeting in-school children could help them understand the risks of HIV/AIDS and the risk factors, the consequences of risky sexual behaviours and how to protect themselves.

Confidentiality of the diagnosis

Due to inadequacy of screening kits, patients are not routinely screened for HIV/AIDS. However patients with at least three HIV/AIDS symptoms are reported as AIDS-patients. Due to confidentiality and stigma, those who have HIV and die from AIDS are officially documented as suffering and dying from tuberculosis, typhoid, malaria etc., while people in the villages believe it is witchcraft. Even though the victims' spouses, families and communities may have suspicion, there is nothing they can do due to the uncertainty of the diagnosis. Therefore HIV victims continue to have unprotected sex with their spouses, see their spouses die and even remarry several times. Transparency on the HIV/AIDS diagnosis/cause of death could save lives.

Traditional and cultural practices

One, polygamy: Even though polygamous marriages as an institution do not constitute

risk behaviour, when a man marries an HIV infected spouse, or the man becomes infected, all the members of the polygamous marriage become infected. Many men in the rural areas in Serengeti district are polygamous; some are married to over ten wives. HIV infection in one member of such a family is disastrous to the whole family. This is one of the reasons why so many women are becoming infected.

Two, wife sharing: Practised for instance by the Wataturu tribe in Serengeti District, whereby all the males of a family or clan share the women married into that family/clan.

Three, female-to-female marriages: Old, infertile but wealthy women marry young girls in order to get children. The "lady-husband" chooses a man of her liking and asks him to make her "wife" with child for her. Even though the young wife gets social and economic support from her "lady-husband" and occasionally a man to make her pregnant, she sees many sex partners on the side. In the above cases as in polygamy, if one becomes infected, the whole group becomes infected.

Four, ritual (death) cleansing: In certain tribes widows and widowers endeavour to cleanse themselves of the spouses' death and misfortune by having one ritual unprotected sexual activity with a stranger. A few men and women from non-superstitious tribes have specialised in selling sex to widows/widowers. Since many widows/widowers are HIV infected, the ritual cleansers have become reservoirs of HIV/STIs that they transmit to those who come to them.

Five, migrant male worker behaviour: This concerns for instance miners, fishermen and seasonal labourers who stay away from their families for long periods of time. These come to town once a month for shopping. While in town they use much of their wealth on alcohol and women. Since women in the villages know about these visits, they come to town to harvest from the migrant labourers by selling sex. Some trading women go to the fishing camps to buy fish without money. They sell sex to the fishermen who pay in bales of fish. Due to scarcity of women in the fishing camps, all the men have sex with the few women who come there. After a few weeks, the women leave with a lorry full of fish, but also infected or re-infected since many fishermen and the female traders have HIV/STIs and condoms are rarely used.

Community participation

Since HIV/AIDS and STIs are transmitted sexually through high-risk behaviour, presence of STIs, gender inequality, poverty, ignorance and insufficient health services, intervening against these factors and bringing about

Country/ Region/ District	1999 Cumulative AIDS cases	% 1999 HIV+ Blood Donors	% 1999 Hospital AIDS Cases	Most affected Age, Gender	AIDS is cause of death Number:
Tanzania	1,633,599*	10.0-20.0*		20-44 F	1
Mara Reg.	10,876	10.3	75.0	25-44 F,M	3
Mwanza R.	10,637	4.3	50.0	15-48 F	1
Bunda Dist.	1,386	9.0	51.9	25-40 F	5
Serengeti D.	1,415	11.0	40.0	25-44 F	-
Ukerewe D.	930	12.6	26.9	18-49 F	4
*1998					

socio-economic development will control transmission. A multi-sectoral programme using inter-agency collaboration, community participation, targeted AIDS education, improved health services and poverty alleviation measures, is a suitable approach. Community participation empowers the community members to identify their problems, analyse their risks, find solutions to the problems and actively implement the activities. Since every community knows how HIV is transmitted in that particular community – the risk factors and risk groups, they will also know suitable corrective measures. Community participation will also facilitate targeted AIDS education/intervention by identifying high-risk behaviours and groups, and shaping AIDS education to suit the needs of the different target groups. For example school children who are usually exploited by adults; married women whose HIV risk, due to gender inequality, is determined by their husbands; risky cultural practices; fishermen and miners' behaviour etc. Community participation will also lead to more effective methods of prevention and better assistance to those living with HIV/AIDS. The communities will also identify and articulate their medical needs and together with the local and/or national governments determine how these might best be met. The communities with the help of experts will also identify viable income generating activities that can improve the people's social and economic condition and bring about behaviour change – activities that can make women economically independent, strategies for improving the agricultural sector, establishing small-scale industries etc. Furthermore, they will devise ways of assisting relatively "rich" men, like fishermen, miners and others to invest their money and strive for improving their own and their communities' social and economic conditions by building better houses in the communities, establishing small-scale industries and investing in other economic ventures, thus creating jobs for others. The communities could also establish mobile banks to collect money from the fishing and mining camps.

Structural problems

Lack of government commitment: The Government at all levels of administration has not made a strong political or economic commitment to combat HIV/AIDS and does not allocate funds for HIV prevention. All the intervention projects currently being implemented are externally funded, are short-term and have constant financial constraints. Even though the Government has made political statements against HIV/AIDS, without resources they are not very effective. Hence the planned activities in the Medium Term Plan III (MTP-III) for 1998-2002 have not yet been implemented.

Lack of comprehensive and continuous HIV-intervention: This has given people false hopes that AIDS is no longer a problem. From the mid-1980s to the mid-1990s the National HIV High Transmission Areas Intervention Project was implemented throughout the country targeting high risk groups such as truck drivers, sex workers and bar attendants, petty traders, miners and fishermen, using the strategies of AIDS education through Peer

*Swahili poster, saying: What is AIDS?
Medical assistants and nurses can explain*

Health Educators, condom promotion and distribution, diagnosing and treatment of STIs. The project was funded by Danida, Ford Foundation, NORAD, ODA, Sida, UNDP, USAID and WHO and implemented by five international organisations in conjunction with the Ministry of Health. The project made a very strong impact not only on the target groups but also on the whole population. For example, it raised condom use among the sex workers to almost 100%. The sex workers who were uninfected at the beginning of the project are today still healthy in spite of the fact that they still sell sex. Furthermore, the HIV/AIDS awareness in the country is attributed to this project. However, this good project died in 1996 due to lack of funds. Today, with close to two million cumulative HIV/AIDS cases, Tanzania does not have a national HIV intervention project.

Insufficient donor interest/commitment: In spite of many promises from the donor community to support intervention activities, the donors have as yet not contributed as much as expected. Today donor support for HIV/AIDS prevention is less than it was at the beginning of the 1990s.

Unemployment and poverty are two inter-related components of structural problems. Lack of employment in urban areas, largely due to insufficient industrialisation in the country coupled with the collapse of the agricultural sector, has made the majority of the populace very poor. Many people migrate to urban areas in search of work but due to unemployment some women use their bodies as a means of income.

Poverty a major reason: For both men and women poverty is a major reason to engage in risk behaviours. While poverty is the major reason for women to sell sex; wealth is the major motivation for men to buy sex. For example due to poverty and hunger caused by the drought in 1997-2000, women who would otherwise not sell sex were obliged to offer sex to fishermen and traders in exchange for food. They knew the risks involved, but they had children to feed.

As long as people are poor, they will migrate into towns. As long as women are poor without alternative means of income and as long as men have money with nothing better to spend it on, they will always sell and buy sex irrespective of their level of HIV/AIDS awareness. Therefore the most important strategies for controlling HIV transmission are those that reduce poverty in the communities, make women economically independent and invest the excess money the men have. This could be done at different levels of society. For example modernisation and mechanisation of the agricultural sector and establishment of industries to cater for the agricultural products could create jobs both in the rural and urban areas, generate good incomes and make rural life socially and economically satisfactory; empower women and limit urbanisation.

More efforts needed

The Government is doing commendable work providing free STI services throughout the country and so are the donors supporting current projects. However, these efforts should be increased. To succeed in controlling HIV/AIDS transmission, Tanzania and the donor community need to address both the structural and non-structural problems. In the short term the non-structural problems could be contained with comprehensive and continuous programmes as stated above. However, for long-term solutions to the HIV/AIDS problem a strong political and economic commitment combined with structural adjustments to reduce poverty is required. In sum, therefore, the Tanzanian Government should be seriously committed politically and economically, should annually allocate HIV prevention funds and should implement the planned activities. The Government should collaborate with the donor community and start up comprehensive long-term projects covering the whole country. The HIV incidences and rates of AIDS deaths are so high that something must be done urgently to save the lives of those still uninfected and to care for those living with the disease. **The people of Tanzania deserve a reliable HIV/AIDS intervention now.**

Swahili poster, saying: A lovelife with casual partners is a big reason for getting infected by HIV/AIDS

Vi-skogen

I Sidas tidning Omvärlden nr 1/02 skriver David Isaksson om Vi-skogsprojektet.

För den stora allmänheten ett av de mest kända biståndsprojekten men inom biståndsvärlden betydligt mindre känt, "En ful ankunge".

"Vi-skogen har funnits i närmare 20 år, men har tidigare haft svårt att vinna erkännande. Dels har projektet inte haft särställning som ramorganisation, dels har man haft problem med anslagstilldelningen där man stängas med andra projekt inom Forum Syd. Och fortfarande är Vi-skogen kontroversiell, även om allt fler ger projektet erkännande för kostnadseffektivitet och småskalighet."

Projektet började runt Kitale i nordvästra Kenya men har nu spritts till både Uganda och Tanzania. Målet är ett grönt bälte runt Viktoriasjön

Mkapa fördömer EU-sanktioner

Efter EU:s införande av sanktioner mot Zimbabwes president Mugabe och övriga regeringsmedlemmar gick president Mkapa ut med ett fördömande den 20 februari.

"Detta är nykolonialism och ekonomisk kolonialism." Han drog paralleller till 1884 års konferens i Berlin där Afrika delades upp av europeiska kolonialmakter. ".....Zimbabwe är ett självständigt land som måste respekteras och som själva måste bestämma om sin framtid....." Mkapa regerade också skarpt på att biståndsgivare pressar självständiga staters regeringar och dikterar villkor för biståndet.

Kilimanjaro

I TV 4:as resemagasin När & Fjärran fick vi den 23 april följa med Vigor Sörmann på Kilimanjarobestigning. Han var väldigt trött och utpumpad men klarade av den höga höjden. Något av det häftigaste han varit med om enligt egen utsago. Fina bilder (hur månade fotografen?) men som vanligt väldigt flyktigt i de korta inslag som programmet består av.

Naturprogram i TV

Den osannolikt stora och klara Mzimakällan som får sitt vatten från Kilimanjaro mitt ute i den torra Tsavonationalparken i Kenya var ämnet för TV 2:s Mitt i naturen med Charlotte Permell den 14 april. Källans klara vattnet möjliggör unika undervattensbilder av flodhästarnas och krokodilernas liv och deras samverkan med fiskar och insekter. Filmen var helt inriktad på det och det framgick aldrig att källan är en stor turistattraktion där man kan gå ner i en glasbur och själv se undervattenslivet. Inte heller talades det om att huvuddelen av dricksvattnet till hamnstaden Mombasa kommer härifrån genom en 23 mil

lång pipeline.

Tidigare har TV2 bl. a. haft program om flamingos från Bogoriasjön i Rift Valley.

I TV4:s resemagasin När & Fjärran tog Martin Timell oss med till nationalparken runt Nakurusjön i Rift Valley och på ballongflygning i Masai Mara ner mot Tanzaniagränsen den 14 mars.

TV5:s långa serie Krokodiljägaren går nu i repris. Den flåshurtige äventyraren Steve Irwin möter djur runt om i världen. Flera av programmen är inspelade i Östafrika.

Med världen i kappsäcken

Den 3 april presenterade Etnografiska museet sin senaste bok, praktverket *Med världen i kappsäcken: Samlingarnas väg till etnografiska museet*.

Afrikaintendenten Wille Östberg presenterade boken och koncentrerade sig sedan på tre afrikaresenärer som stått för stora delar av Afrikasamlingarna.

-Linnélärjungen Anders Sparrman som var i Sydafrika på 1770-talet (Ingen av Linnés lärjungar besökte Östafrika under resorna med Ostindiska Kompaniets fartyg. De flesta resorna gick direkt från Kapstaden till Indien eller bortre Indien. Bara ett fartyg seglade väster om Madagaskar och gjorde ett kort strandhugg på Comorerna.)

-Etnografen Gerhard Lindblom gjorde en stor fältundersökning i Kenya 1911-12 och återvände sedan för kortare besök. Det var ett etnografiskt pionjärbete innan Malinowski skrev sin "bibel" för antropologiskt fältarbete under första världskriget.

-Officeren Eric von Otter som kom att bli distriktschef i det då mycket vilda och stora Turkanadistriktet i nordvästra Kenya under fyra år efter första världskriget.

Wille har själv under fältstudier i Kenya på 70-talet genom tillfälligheter kommit i kontakt med minnet av von Otter. Det och Willes stora intresse för de exempel på föremål som visades gjorde att kvällen gick allt för snabbt.

Under sammanlagt fem kvällar presenteras andra resenärer och delar av boken.

Greta Molander död

Äventyrerskan och rallyföraren Greta Molander dog i april 93 är gammal. Sin rallykarriär startade hon redan 1929 och hon är en av de få (om inte enda) som innehaft tävlingslicens i närmare 70 år.

Hon gjorde många bilresor, ofta tillsammans med Helga Lundberg i hela världen, och skrev humoristiska reseskildringar som hon själv illustrerade - se här bredvid. I början på 50-talet körde de genom hela Afrika skildrat i boken Expedition Oskar.

Långdistanslöparen

Markus Torgeby från Bohuslän är en ovanligt udda långdistanslöpare. Han bor i en tältkåta i Jämtland och koncentrerar sig på att träna långdistanslöpning. I en ovanlig 45 minuters dokumentärfilm i TV2 den 8 maj skildrades Markus eremitliv och hans funderingar om vad som är väsentligt i livet. Tio minuter av filmen utspelar sig i Tanzania på träningsläger i Arusha vid foten av Mt Meru.

Mycket av den afrikanska enkelheten tilltalade Markus, enkel förläggning, enkel mat, mycket målmedveten intensiv träning. Men det myckna pratet och att ständigt vara omgiven av sällskapliga människor blev svårt för Markus.

Saadani National Park

Saadaniområdet strax norr om Bagamoyo som nu är viltreservat kommer snart att officiellt bli Tanzanias 13de nationalpark. Saadaniparken kommer att bli den enda i Tanzania som omfattar både landområde och vatten med korallrev. Landområdet består dels av den 500 km² stora före detta ranchen Southern Mkwaja och dels av Zaraninge-skogen om 180 km². Gränserna har dragits upp och markerats i samarbete med lokalbefolkningen enligt nationalparksmyndigheten.

Rose Mwaipopo som tidigare studerat i Stockholm och samarbetat med Stockholm Environment Institute, SEI, har doktorerat på en undersökning om hur människorna lever och utnyttjar naturen i området både till lands och till havs har dock delvis en annan uppfattning.

Mwinshehe hyllas

I april delades för första gången ut ett antal priser till artister i Tanzania i ett arrangemang i Diamond Jubilee Hall i Dar es Salaam. Det tävlades i hela 22 kategorier. Genom talonger i dagspressen hade kandidater röstats fram av allmänheten som sedan bedömts av en jury.

Det var stor show med många artister som inleddes med gamla hits *Zilizopendwa* bl a med Nguza Viking och Dada Sakina. Bland andra som uppträdde märktes komikern Bambo och Madilu System med Bora Bora Sounds.

Lady Jay Dee vann som bästa kvinnliga vokalist. Hon vann förra året ett Koralpris i Sun City i Syd Afrika för sin populära sång *Machosi*.

Tack var *Machosi* fick även producenten Benchmark Productions pris för bästa video. Benchmarks Productions ägs av Tanzanias

enda kvinnliga producent Rita Paulsen.

"Professor" Jay vann i Hip-Hopklassen med *Ndio Mzee*.

Saida Karoli vann i två klasser, årets bästa sång *Maria Salome* och bästa traditionella album med *Chambua Kama Karanga*.

Justine Kalikawe vann klassen bästa reggae album.

Tanzania Hall of Fame Award gick postumt till Mbaraka Mwishehe för hans mångåriga oförtrutna arbete för tanzanisk musik, både utom och inom landet.

Arrangemanget som är avsett att återkomma årligen, organiserades av Dancing Planet i samarbete med Basata (Tanzania Arts Council) och sponsrades av Tanzania Breweries.

Kilimanjaro på Imax

Filmproducenten och bergsbestigaren David Breashears har gjort en film om Kilimanjaro med 70 mm specialfilm, så kallat Imaxformat. Filmen visas i speciella salonger med böjd filmduk som mäter 15 x 21 meter. I Sverige bara på Cosmonova på Naturhistoriska museet i Stockholm.

Gruppen som bestiger Kilimanjaro i filmen består av en 64-årig författare, en skolflicka från Boston och en skolpojke från Arusha. Gruppen leds av chaggaguiden Jacob Kyunga som har varit uppe drygt 250 gånger.

Filmen heter *Kilimanjaro: To the Roof of Africa* och hade premiär i Houston Science Museum i Texas i mars. Vinterns program på Cosmonova är inte spikat än. Bland annat väntar man på en internationell mässa där nya Imaxfilmer skall visas. Det rör sig inte mer än om ett tiotal nya Imaxfilmer per år i hela världen.

Vi får hoppas filmen tas hit och att filmen blir internationellt framgångsrik. Det skulle bli ett lyft för Tanzanias turistnäring. Fast å andra sidan har Kilimanjaro redan lite väl många besökare. Den stora huvudleden till toppen är hårt nött och det skräpas ner bedrövt mycket utefter leden.

FN hyllar Nyerere

FN:s generalsekreterare Kofi Annan prisade Nyerere vid en minneshögtid på vad som skulle ha varit Nyereres 80-års dag, den 15 april i FN-högkvarteret i New York.

Kofi Annan tog bland annat upp Nyereres ledande roll i bildandet av Organisation of African Unity OAU, samt i befrielsekampen i södra Afrika som ledde till bildandet av Southern African Development Community där han blev dess första ordförande.

Internationellt arbetade Nyerere mycket för rättvisare handel och skuldavskrivning och de sista åren för att återställa fred i Burundi.

På hemmaplan berömdes hans insatser för utbildning, sjukvård och nationsbyggande där Tanzania var ledande i Afrika under

Nyereres tid. Tyvärr ledde experimentet med Ujamaa, en syntes av socialism och afrikansk familjegemenskap, till en dålig ekonomisk utveckling som inte förmådde bära kostnaderna för ett ambitiöst samhällsengagemang. Enligt Annan är det bästa sättet att hedra Nyereres minne ett förnyat kollektivt program för att göra Afrika "starkt, friskt och fredligt".

I den andan verkar också fonden Mwalimu Nyerere Foundation bildad i juni 1996, för närvarande under ordförandeskap av Salim A Salim, se www.nyererefoundation.or.tz Nyerere dog i oktober 1999, en av de få presidenterna i Afrika som frivilligt avgått och dött en naturlig död.

Skolutbyte

Föreningen Safina som hittills huvudsakligen arbetat med ett "folkets hus" i byn Mondo några mil söder om Mwanza har tack vare stöd från Forum Syd kunnat utvidga verksamheten. I huset i Mondo finns en förskola med lärare utbildade i Montessori-pedagogik och början till en hälsoupplivningscentral, bland annat för upplysning om HIV och AIDS. Kvinnorna i Safina-Mondo tillverkar stora vattenkrukor, har börjat lära sig sy på maskin och planterar träd. Nu har Safinas stöd utvidgats till reparation och upprustning av den lokala sjukstugan och primärskolan samt till den närmaste sekundärskolan som ligger i Mwisungwi några mil öster om Mondo. Redan nu har det avspeglats sig i intaget av elever från Mondo. Det brukar vara en eller två elever per år som går vidare till sekundärskola men i år har hela tio elever skrivits in.

En stor del av pengarna kommer från eleverna vid S:t Eskils gymnasium i Eskilstuna. I år har med hjälp av medel från Svenska Institutet ett

utbyte mellan de två skolorna genomförts. Fem elever och två lärare från Eskilstuna besökte Tanzania och Missungwi i februari, och i maj besökte en grupp från Missungwi Sverige.

Besöket inleddes med två intensiva sightseeingdagar i Stockholm i regn och kyla.

I Eskilstuna har man följt och deltagit i skolarbetet. Teman som man behandlat har varit jämställdhet, skoldemokrati, miljö samt HIV och AIDS. Dessutom har man genomfört en mängd studiebesök och aktiviteter, avslutat med deltagande i den årliga stora studentbilen på Sundbyholms slott.

Onsdagen den 15 maj genomförde S:t Eskils gymnasium Safinadagen för 6:e gången, och samtidigt hade Safina förlagt sitt årsmöte till Eskilstuna.

Kvinnans styrka sitter i steget

Afrikanska kvinnor är med undantag av nackmuskeln inte mer vältränade eller starkare än kvinnor i väst. Trots detta slår de fulltränade amerikanska soldaters förmåga att ta sig fram i terrängen med full stridspackning. Utan synbar ansträngning och utan att andningen påverkas bär afrikanska kvinnor upp till en femtedel av sin egen vikt på huvudet långa sträckor.

Norman Heglund vid Harvarduniversitetet i USA har sökt svaret på gåtan i ett kvarts sekel. Han har gjort omfattande mätningar på kvinnor i Kenya och tror sig nu ha funnit lösningen. När de går obelastade rör de sig som västerländska kvinnor. Ungefär som om en kvadratisk kloss rullas så har kroppen en framåtgående jämn rörelse samtidigt som en upp- och nedåtgående rörelse för varje steg. När kenyanska kvinnor bär en börda på huvudet så övergår de omärkligt till att ta steg som ej ger den upp- och nedåtgående rörelsen och det blir allt mer markant ju tyngre börda de bär. På det viset spar de en mängd energi för att lyfta bördan upp igen någon centimeter vid varje steg.

Mary Dandu vice ordf. Safina, L-G Nilsson lärare S:t Eskil, Sumi Pastory och Hudson Niloye lärare från Missungwi, Elisabeth Wallenqvist lärare S:t Eskil.

Västsaharas kvinnor

9 mars 2002 inbjöd Kommittén för Västsaharas kvinnor till en nordisk konferens med rubriken: Ett folks rätt till sitt land - Västsahara. Deltagarna kom från politiska och andra kvinnoorganisationer samt solidaritetsrörelser.

Bakgrund

Västsahara är Afrikas enda kvarvarande koloni. År 1975 lämnade Spanien kolonin som sedan förvaltats av Marocko och Mauretanien. Mauretanien har slutit separat fredsavtal med Polisario (Front Populaire de libération de Saguia El Hamra et Rio de Oro). En väpnad konflikt har pågått under lång tid. Polisario har utropat Demokratiska Sahariska Arabrepubliken SADR. Västsahara har blivit FN:s ständiga huvudvärk. År 1991 antogs en fredsplan där de båda parterna accepterade eld upphör och att en folkomröstning skulle få avgöra landets framtida status. FN-missionen MINURSO, som skulle förbereda och genomföra folkomröstningen bildades. Folkomröstningen skulle ha ägt rum 1998 men har förhalats av Marocko. Tvisteämnet är och har varit frågan om vilka som skall ha rätt att rösta. Marocko är ovilligt till någon som helst kompromiss och därför har den sk tredje lösningen fått förnyad aktualitet, dvs ett Västsahara som en del av Marocko med stort självbestämmande. Den efterlängttade folkomröstningen är nu mer avlägsen än någonsin. James Bakers förslag om tidsbegränsad marockansk överhöghet tills en politisk lösning kommit fram har avvisats. FN:s fredsplan skall fortsätta gälla. James Baker som är särskild representant för FN fortsätter sina överläggningar med parterna. EU är en av de aktörer som kunde spela en viktig roll för att finna en lösning på Västsaharakonflikten. Såväl Västsahara som Marocko är tidigare europeiska kolonier. EU är splittrat i frågan och särskilt Frankrike stöder öppet Marocko. Sverige bör klargöra att frågan om en folkomröstning i Västsahara är en del av diskussionen om det utvecklade samarbetet mellan EU och Nordafrika, Maghrebsamarbetet. Sverige stöder flyktingarna genom Caritas, Praktisk Solidaritet och Emmaus i Björkå. Svenska poliser och minröjare ingår i MINURSO styrkan.

Uppmärksamhet

Eva Zetterberg, 2:a vice talman (v), betonade vikten av att frågan om Västsaharas självständighet får uppmärksamhet i FN-arbetet, i riksdagen och i kvinno- och solidaritetsarbetet. Det är kvinnorna som har organiserat arbetet i flyktinglägren i Algeriet, där en stor del av västsaharierna lever idag. De deltar i de fem kommittéerna för distribution, produktion, utbildning, hälsovård och sociala frågor, där tvister löses. De västsahariska flyktinglägren är de

bäst organiserade i världen och trots oerhört svåra förhållanden lyckas man producera livsmedel och hålla boskap i begränsad omfattning. Alla kan läsa och skriva. NUSW (National Union of Saharawi Women) har kontakt med kvinnoförbund världen runt.. I februari i år har medlemsstaterna gett uppdrag åt FN:s säkerhetsråd att ta upp frågan på nytt. Polisario har gjort stora ansträngningar och eftergifter och släppt krigsfångar. Marocko pekar bara på de demokratiska framsteg som gjorts i Marocko, men man får inte tala eller skriva om Västsahara i media. Frågan har väckts i flerpartimotioner i riksdagen och man agerar gemensamt i utrikesutskottet. Det gäller frågan om mänskliga rättigheter.

FN:s resolution gäller

Mohammed Sadat, SADR:s representant i Bryssel, menar att FN:s resolution skall implementeras. Man kom överens om en återinvandringsplan 1992 men kung Hassan av Marocko besökte landet då, vilket uppfattades som en mycket stark provokation av västsaharierna. Människorna är beroende av ekonomisk hjälp utifrån och man får också militärt stöd i form av flyg och vapen. Frankrike är ganska isolerat i sitt stöd för Marocko. Sverige borde kunna arbeta mera aktivt för Västsahara i EU, enligt Sadat.

Maj-Britt Theorin menar att detta är en hjärtefråga för FN eftersom det gäller

den sista kolonin och det är en skam att folkomröstningen inte ägt rum ännu. Men som vi vet tystnar lagen när våldet talar och oftast är det kvinnorna som drabbas hårdast. Det är känt att terror inte kan bekämpas med terror och man kan inte lita till militär styrka. Det är viktigt att stärka FN för arbetet med fred, rättvisa, solidaritet och mänskliga rättigheter. EU får inte tävla med USA utan ställa frågan på vilket sätt vi kan försvara oss mot hotet från terrorismen. Jo, genom att undanröja orsakerna till den desperation som kan utlösa terrordåd. Vi måste fortsätta samtal och överläggningar och på så sätt komma fram till en gemensam plattform för en varaktig fred.

Kvinnornas roll

Merian Saleh, som är kultur- och sportminister i SADR, talade om kvinnornas situation i de ockuperade områdena och i flyktinglägren. Kvinnorna deltar i det administrativa och politiska arbetet och har skaffat sig en position tack vare Polisario, till skillnad från många muslimska kvinnor i andra länder. Befrielsearbetet har hindrat oss att utveckla kvinnofrågorna mera konkret och vad innebär det för framtiden? Behöver männen oss bara nu under kriget och kommer de att glömma vad de har lovat? Vi är mycket vaksamma och förbereder oss för delaktighet och vi är beredda att ta nästa steg, avslutade Merian.

EU:s roll

Marianne Eriksson, EU-parlamentariker och ledamot av Maghrebdelegationen och Ad Hoc-delegationen för Västsahara menade att denna fråga rör medelhavsområdet i första hand fast Sverige redan år 1641 hade en konsul i Alger, som var där för att friköpa sjömän. Man kan undra varför man skrev under ett fredsavtal när man inte tänkte infria det. World Food Programme har skurit ner på sitt bistånd till flyktinglägren. EU måste agera men på vilket sätt? Många länder har skrivit på associeringsavtalet med Marocko utan att inse att det indirekt innebär ett stöd för fortsatt ockupation. Nederländerna har ett fiskeavtal, Frankrike har intressen i fosfatutvinningen, Spanien har gamla intressen och USA vill prospektera för olja. EU bör backa upp FN:s fredsplan. Det har också kommit förslag om att ändra gränsen, men det skulle kunna komma att leda till oöverstigliga problem om fler länder i Afrika skulle vilja förändra gränserna från kolonialtiden.

Säkerhetsrådet

Gunnveig Rödeland från Norsk studentunion i Bergen påpekade att Norge har intresse av att skaffa fosfat till Norsk hydro. Norge är så litet, måste lita på FN. Norge vill ställa krav på att mänskliga rättigheter respekteras. Norge kommer att bli medlem i säkerhetsrådet och det pågår lobbying för att man skall ta upp frågan där på nytt. Det vore bättre om ett litet land utan gamla intressen i området väcker frågan i FN. Norge ger visst bistånd genom Kirkens nödhjälp och 1993 bildades en stödgrupp för Västsahara. Man arbetar genom människorättsorganisationer, som trycker på norska regeringen före viktiga FN-möten. Sex nobelpristagare har skrivit brev till Kofi Annan och väddat för Västsaharas folk. Kan Spaniens ordförandeskap i EU medföra att frågan kommer till sin lösning? Spanien drog sig ur situationen utan att frågan om självständighet lösts.

SADR Minister Merian Saleh med tolk.

Grupparbeten

En del av tiden ägnades åt grupparbeten med rubrikerna EU:s roll, Vad gör FN och Vad kan kvinnorna göra. Några förslag var att man skulle bearbeta den svenska regeringen, verka för att ett Polisario-kontor öppnas inom EU, genomföra ungdomsutbyte och besök i flyktinglägren, bojkotta marockanska varor och turistor till Marocko, stödja Bakerplanen samt hålla frågan levande i media.

Ulla Jonsdotter-Hansson var moderator med den äran och en duktig tolk hjälpte oss med arabiskan. I foyén till ABF-huset visades en intressant utställning om Västsahara. Några objudna gäster från marockanska ambassaden försökte också delta.

Maj-Britt Theorin i talarstolen

Den som vill veta mer rekommenderas ett besök på hemsidan <http://groups.yahoo.com/group/Sahara-update> eller den bok jag använt för bakgrundsfakta:

Olsson, Västsahara - avkolonisering med förhinder,
Uppsala 2001 ISBN 91-973739-2-3

Foto och text: Katarina Beck-Friis

VÄSTSAHARA

Officiellt namn: SADR (The Saharawi Arab Democratic Republic)

Yta: C:a 260 000 km² (dvs drygt hälften så stort som Sverige)

Befolkning: Människor av arabiskt och afrikansk ursprung

Religion: Islam (Sunni), religionsfrihet råder inom SADR.

Språk: Hassania, en klassisk arabisk dialekt, som också talas i Mauretania, men som skiljer sig från de arabiska och berbiska dialekter som talas i Marocko.

Naturtillgångar: Fosfat, järn, koppar, olja, naturgas och uran. Utanför den 100 mil långa kusten finns mycket rika fiskevatten.

Folkmängd: 200 000 - 500 000 personer. Av dessa finns 165 000 i flyktingläger i Algeriet. I den del av Västsahara som ockuperas av Marocko är det förenat med livsfara att tala om att man är västsaharier. Därför kan man inte ge någon säker befolkningssiffra. (Marockanska soldater och "bosättare" kan uppskattas till 400 000.)

Afrikansk bokmässa i Rinkeby

En härlig bokmässa med många deltagare ordnades nyligen på Rinkebys bibliotek.
Foto och text: Katarina Beck-Friis

Deltagare var bland andra Nordiska Afrikainstitutet, Internationella biblioteket, Föreningen Afrikansk Litteratur och Afroart samt en mängd förlag.

Ett kafé fanns i bottenvåningen och i biblioteket pågick många aktiviteter. Där fanns sagoberättare och musiker, som spelade på traditionella instrument och en serie intressanta utställningsmontrar, som visade scener ur Abrahams barns liv, dvs de delar som rör judar, kristna och muslimer i urkunderna.

Karin Ruuth-Bäcker berättade om modern afrikansk litteratur söder om Sahara. Hon har arbetat på uppdrag av ILO i många länder och särskilt intresserat sig för litteraturen. Hennes bok *Bakom maskerna* fanns också att köpa till särskilt mässpris.

Ruuth-Bäcker, *Bakom maskerna. En vägledning genom den moderna afrikanska litteraturen söder om Sahara.* Göteborg 2002 ISBN 91-88144-05-4

Föreningen Afrikansk Litteratur, se www.26.brinkster.com/falitt

Kukase Garba vid Afroarts bord. Till höger berättar Karin Ruuth-Bäcker om afrikansk skönlitteratur

Böcker

Krigaren och månen: Fem massaj-sagor

Nick Would

Teckningar av Evie Safarewicz

Förlaget Hjulet, 2001

Nick Would besökte Tanzania första gången 1989. På väg till Ngorongoro mötte han för första gången massajer och blev fascinerad av detta stolta och traditionsbundna herdefolk. Flera besök följde och framförallt en 15-mila fotvandring i Rift Valley till massajernas heliga berg, den aktiva vulkanen Oldoinyo Lengai (Guds berg) och Natronsjön blev inspiration till denna trevliga bok. Sällskapet hade 16 massajkrigare med som eskort och under de långa kvällarna vid lägereldarna i det säregna och storslagna kraterlandskapet berättades många sagor och historier. Jag gjorde själv en liknade safari med Kilimanjaro Mt Club i mitten på sjuttiotalet och det är ett av mina starkaste minnen från Tanzania. Nick återger fem sagor till mycket tilltalande akvareller av Evie inklusive en karta. Dessutom lättas boken ytterligare upp av bårder och småteckningar. En förtjusande och lättläst bok som gärna fått vara längre!

Lars Asker

Forum Syd är en samverkansorganisation inom folkrörelsebiståndet med idag 160 medlemsorganisationer. Vi har ca 50 biståndsarbetare i Kambodja, Nicaragua, Tanzania, Zimbabwe, och Guatemala. I Forum Syd möts människor med olika idéer i gemensamt arbete för global rättvisa med inriktning på utvecklingssamarbete, opinionsbildning och nätverksarbete.

Biträdande koordinatör till Tanzania

Till vårt regionkontor i Dar es Salaam söker vi en biträdande koordinatör. Kontoret är Forum Syds representation i Östafrikaregionen och ansvarar för våra biståndsarbetare, ungdomsutbyte, projektbidrag samt kontakter med lokala organisationer och nätverk. Arbetet innebär att tillsammans med chefskoordinatören arbeta med strategi- och verksamhetsutveckling, utbildning i organisationsutveckling, uppföljning av personalbistånd och projektstöd samt ansvara för den löpande ekonomiska rapporteringen.

Du är över 30 år och väl förtrogen med svenska folkrörelser och utvecklingsfrågor. Du har dokumenterad erfarenhet av organisationsutveckling och organisationsanalys samt av redovisning- och budgetarbete. Du måste ha körkort samt vana att köra bil. Kunskaper om regionen och erfarenhet av biståndsarbete är meriterande. Du har en förmåga att uttrycka dig väl i tal och skrift på engelska. Kunskaper i kiswahili är meriterande.

Vi erbjuder ett spännande och utvecklande arbete i en dynamisk global miljö, kontrakt på två år med möjlighet till förlängning, lön anpassad till kostnadsläget i landet, fri bostad, tjänstebil och försäkringar samt betald förberedelseutbildning i Sverige.

Tillträde under hösten 2002. Din ansökan, personligt brev med meritförteckning skickar du per post till Forum Syd, Box 15407, 104 65 Stockholm. Ansökan ska vara oss tillhanda senast 14 juni 2002.

För ytterligare information kontakta regionhandläggare Maria Kempe 08-506 370 69 maria.kempe@forumsyd.se eller enhetschef Ing-Britt Östlund, ing-britt.ostlund@forumsyd.se 08-506 370 51. Du kan rekvirera anställningsvillkor via jobbinfo@forumsyd.se

Läs mer om Forum Syd på www.forumsyd.se